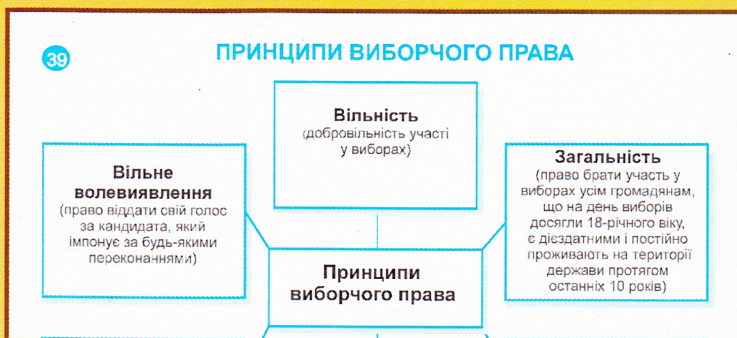

ПРАВОВИЗНАВСТВО В СХЕМАХ І ТАБЛИЦЯХ

ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

СНОВНІ ЕТАПИ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Державні історичні діячі	Видатні історичні діячі	Правові пам'ятки
Князь Святослав Великий, князь Володимир Великий, князь Ярослав Мудрий, князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Рослав Мудрий, Володимир Мономах	Русько-Варяжський договір 911, 944, 971 рр. «Руська правда», «Григорій Лисогорський»
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	«Галицько-Волинський літопис»
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Львівські статуті 1529, 1566, 1583 рр. магідебурзьке право
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	«Повесть за новим судилим магідебурзького права»
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Сомаський Портат 1548 р. Зборський літопис 1648 р. «Бережівські статті» 1654 р. Конституція Р. Опалма 1710 р.
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	«Повесть за новим судилим магідебурзького права»
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Конституція радянської України 1978 р., Конституції УРСР 1929, 1937, 1978 рр.
Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Князь Роман Мстиславович, князь Данило Галицький	Договір про дипломатичне співробітництво УРСР-Англія 1920 р., Декрет про дипломатичне співробітництво УРСР-Англія 1920 р., Конституція 1996 р.

1

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

Покращення знарядь праці

Підвищення продуктивності праці

Поява надлишкового продукту

Три суспільні поділи праці

Відокремлення

*землеробства і скотарства,
торгівлі від ремесла і землеробства,
ремесла від землеробства*

Поява приватної власності,
майнової нерівності

Поділ суспільства на соціальні групи (класи)

Створення апарату примусу
(армії, судів, поліції тощо)

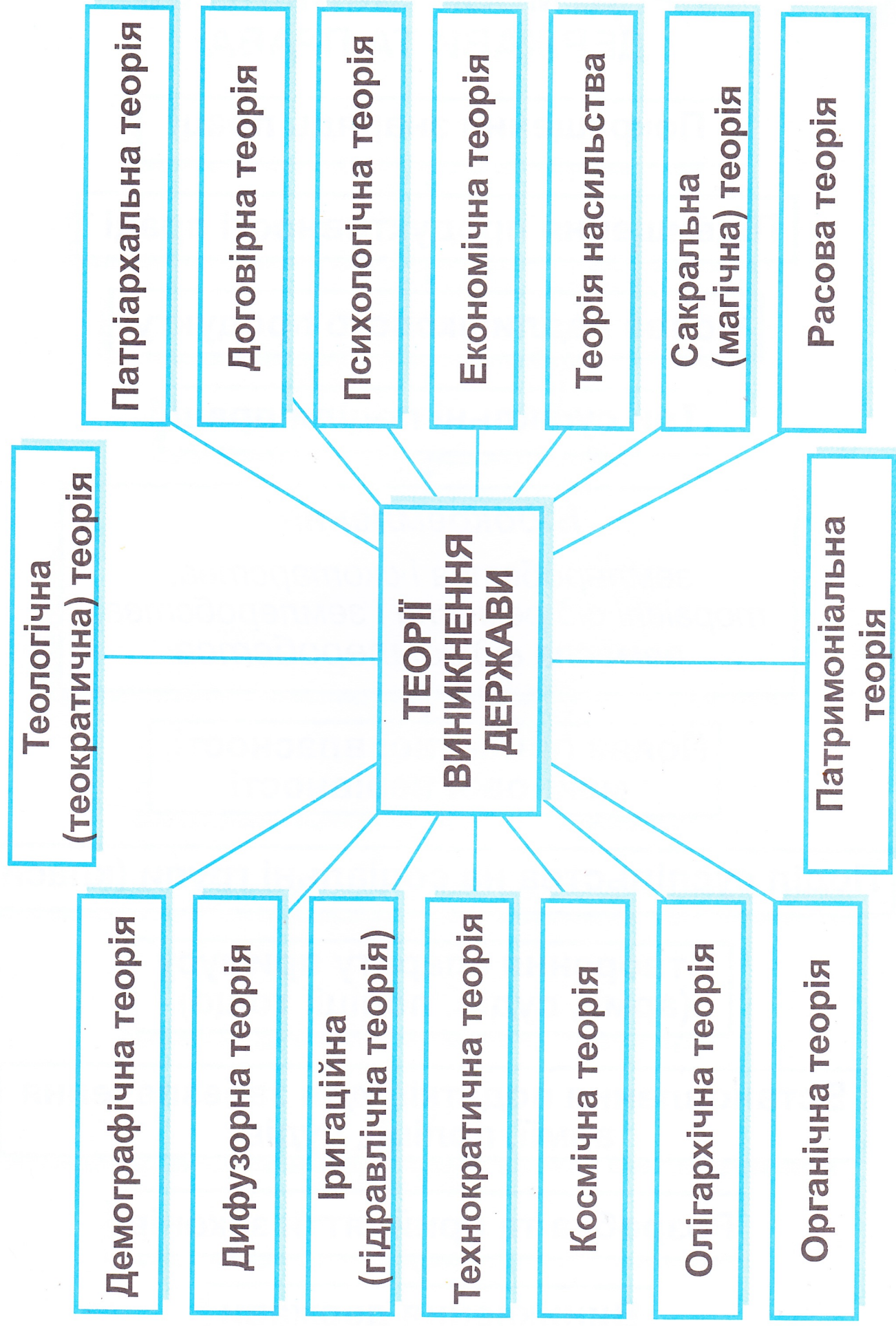
Встановлення податків для забезпечення
армії, поліції, судів

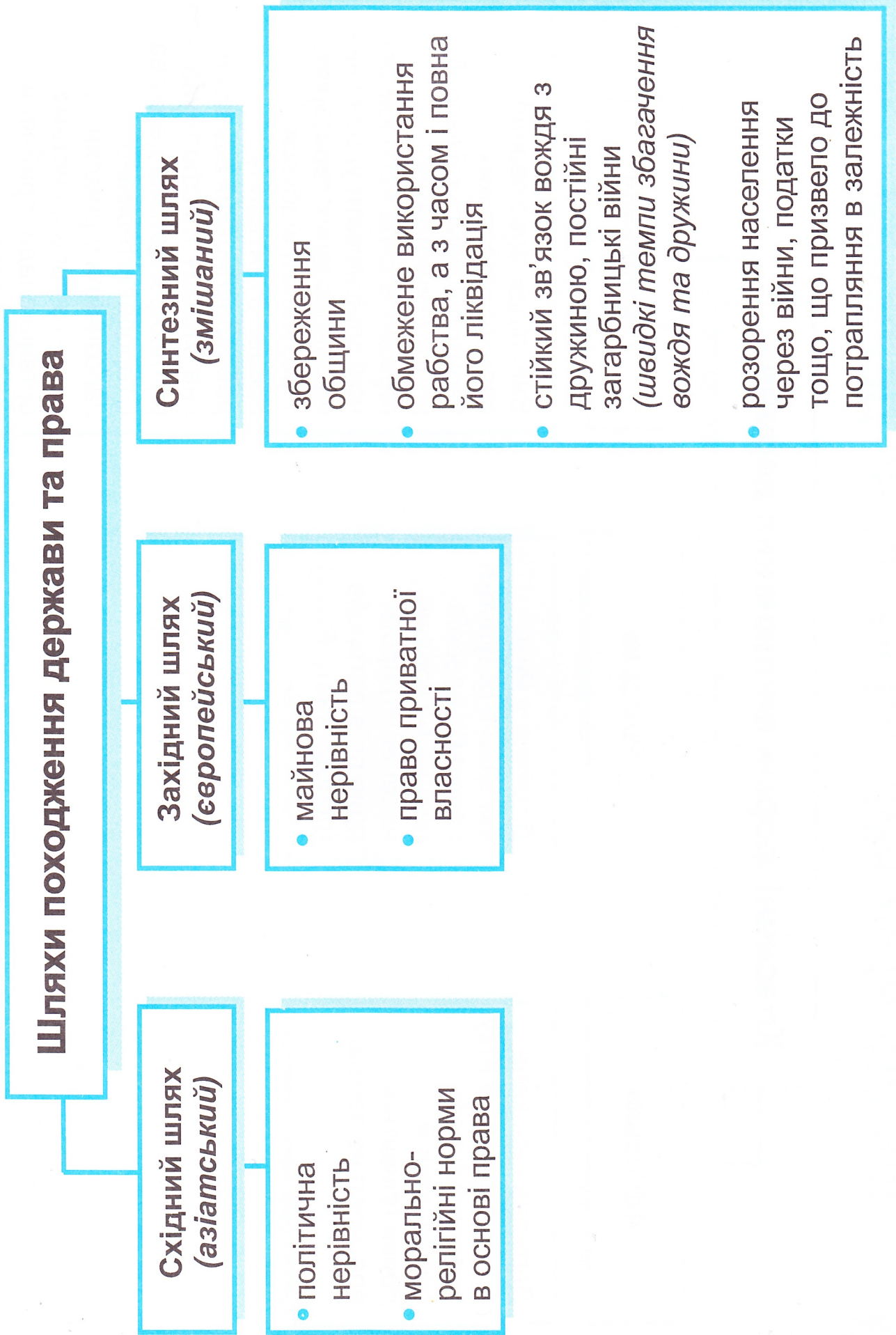
Розробка та прийняття законів

Виникнення держави

ТЕОРІЇ ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВИ

2

Класичні форми виникнення держави

Афінська

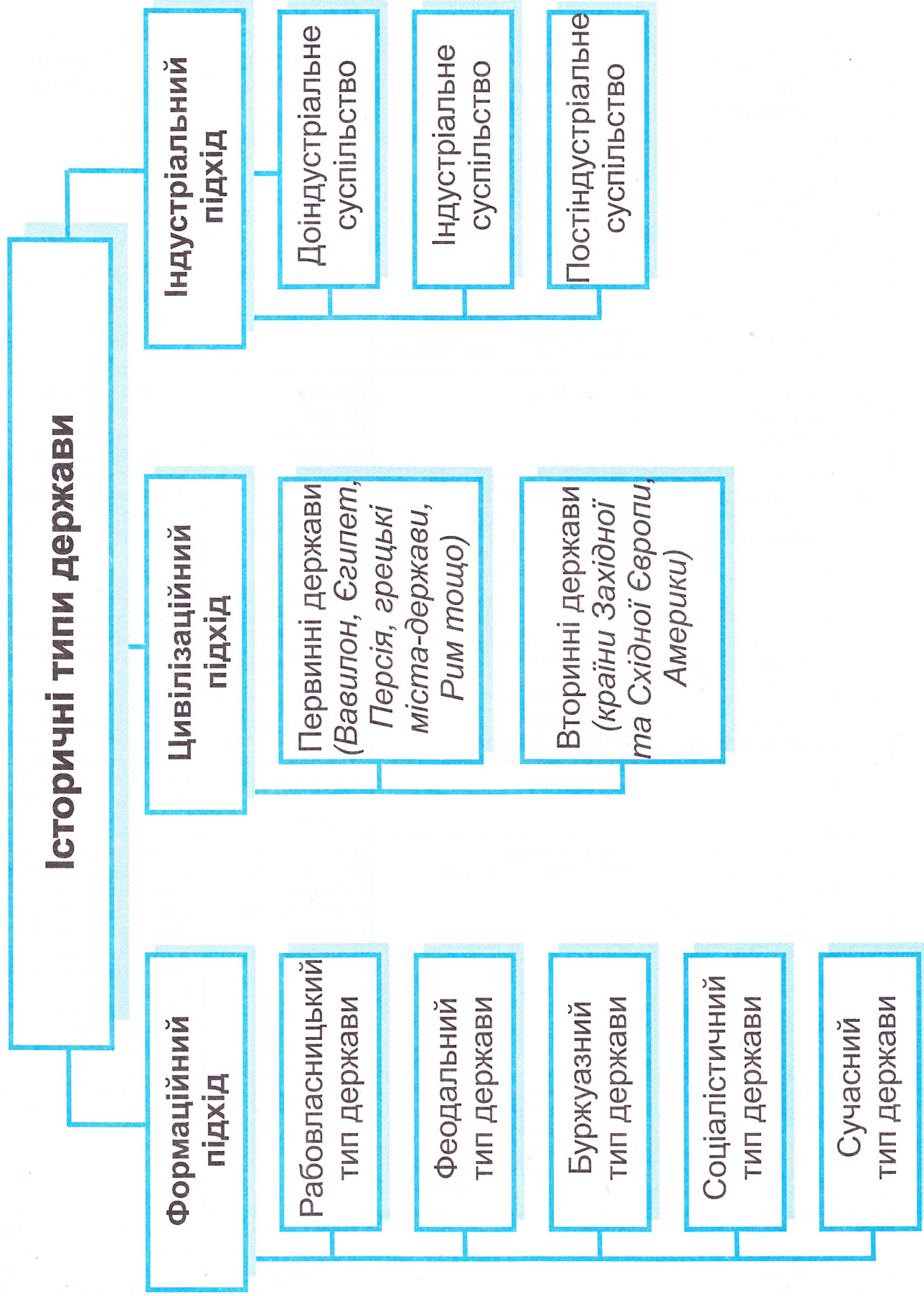
Держава виникла в результаті розвитку родоплемінного суспільства й появи приватної власності на землю

Римська

Держава у Римі виникла в результаті боротьби плебеїв (вільне не корінне населення) проти привілеїв патрициїв (родова знать Риму)

Германська

Внаслідок завоювання варварами великих територій Римської імперії, родова організація германців була неспроможною здійснювати управління на завойованих територіях. У результаті відбувся процес руйнування рабовласницьких відносин і на їхньому тлі сформувалася ранньофеодальна держава. Стародавні германці запозичили у римлян римське право, систему органів влади, прийняли християнство.

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

№	Етапи розвитку державності	Державні утворення на території України	Видатні історичні діячі	Правові пам'ятки
1.	VIII–III ст. до н.е. Найперші держави	Скіфське царство, сарматська держава, грецькі міста-держави (Пантікапей, Феодосія, Херсонес, Ольвія), Боспорське царство, державний союз готів, держава гунів.		
2.	II–VIII ст. Початки державності у східних слов'ян	Антський союз, племінні союзи полян, волинян, білих хорватів, сіверян, тиверців, уличів, Куявія, Славія, Артанія.		
3.	IX–XII ст. Давньоруська держава	Київська Русь	Ярослав Мудрий, Володимир Мономах	Русько-Візантійські договори 911, 944, 971 рр. «Руська правда», «Правда Ярославичів»
4.	XII–XIV ст. Феодальна роздробленість	Галицько-Волинська держава	Князь Роман Мстиславович, король Данило Галицький	«Галицько-Волинський літопис»
5.	XIV–XVI ст. Україна під владою Польщі та Литви	Литовсько-Руська держава, Річ Посполита	К. Кониський, С. Наливайко	Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр., маґдебурзьке право
6.	XV–XVII ст. Козацький період	Запорозька Січ, Українська держава Богдана Хмельницького, Гетьманщина	Д. Байда-Вишневецький, П. Сагайдачний, Б. Хмельницький, І. Мазепа, П. Орлик	Морська конвенція з Османською Портою 1648 р., Зборівський договір 1649 р., «Березневі статті» 1654 р., Конституція П. Орлика 1710 р.
7.	XVIII – поч. XX ст. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперії	Російська імперія, Австро-Угорська імперія	Д. Калнишевський, М. Костомаров, Т. Шевченко, М. Драгоманов, І. Франко, Д. Донцов	«Права, за якими судиться малоросійський народ», «Статuti Слов'янського товариства св. Кирила та Мефодія», «Книга буття українського народу», «Звід малоросійських прав» 1807 р., «Проект основний устава українського общества «Вольный Союз», «Основний закон «Самостійної України»
8.	1920–1991 рр. радянський період	Українська Соціалістична Радянська Республіка (УСРР, з 1919 по 1997 р.), Українська Радянська Соціалістична Республіка (УРСР, з 1937 р. по 1991 р.)		Конституція радянської України 1919 р., Конституції УРСР 1929, 1937, 1978 рр.
9.	З 1991 р. – період незалежності	Україна	Л. Кравчук, Л. Кучма, В. Ющенко, В. Янукович	Декларація про державний суверенітет УРСР. Акт проголошення незалежності України, Конституція 1996 р.

ОЗНАКИ ДЕРЖАВИ

Формальні реквізити
(державні символи:
герб, гімн, прапор)

Територія і населення
(адміністративно-територіальний поділ,
кордони, громадянство)

Публічна влада
(органи
державної влади)

Суверенітет
(здатність держави
проводити самостійну
внутрішню і зовнішню
політику)

Ознаки держави

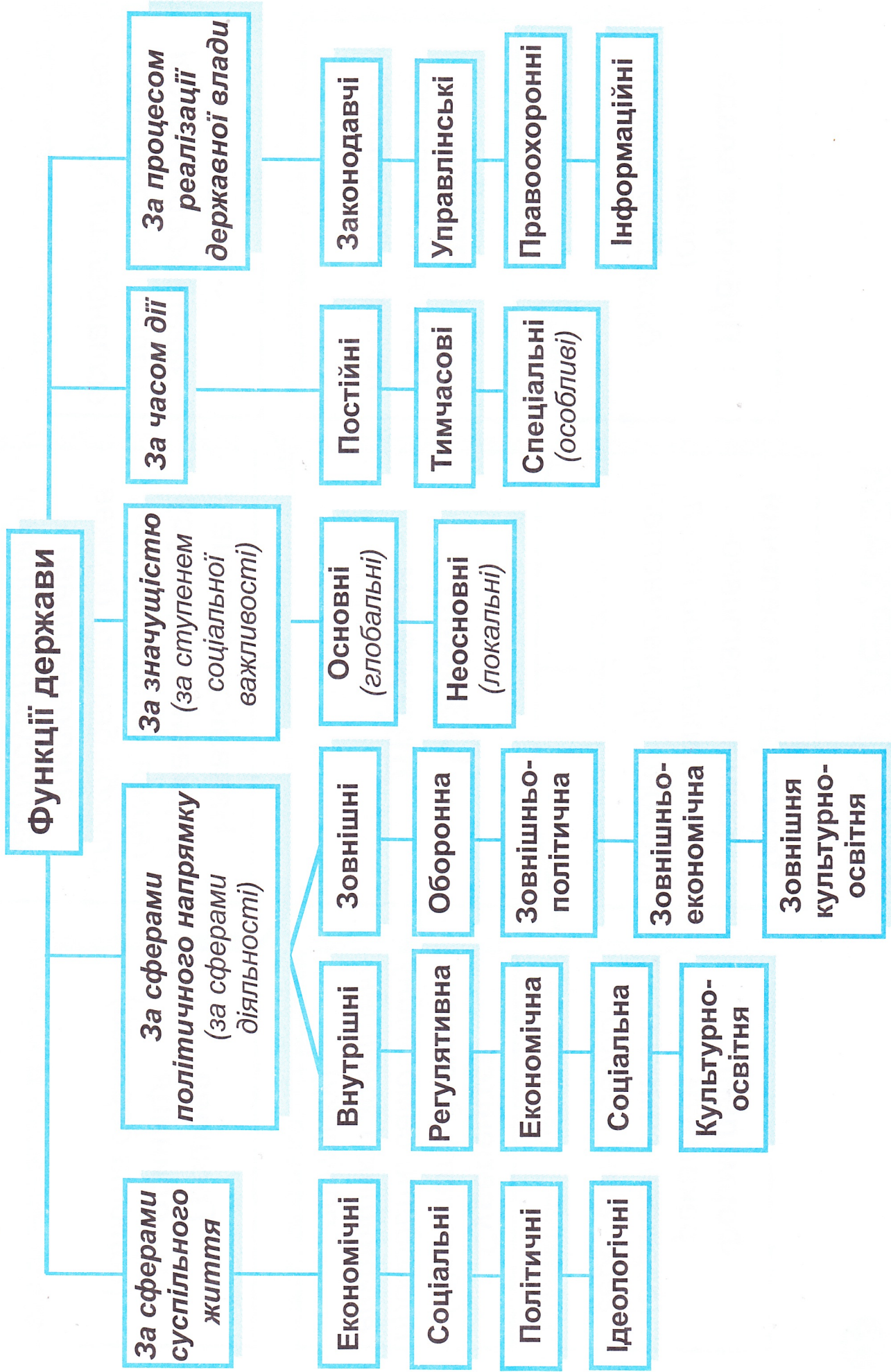
Податки
(обов'язкові платежі
на користь держави)

Грошова одиниця
(валюта держави)

Наявність органів державного примусу
(армія, міліція, поліція,
служба безпеки держав;
виключне право
застосування примусу
до всіх осіб)

Право
загальнообов'язкові
правила поведінки,
встановлені державою

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

Правотворча (законодавча)

Правореалізаційна (виконавча)

Правоохоронна (судова)

Установча

Контрольно-наглядова

МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ

інформування — надання інформації населенню про прийняті рішення

переконання — правова освіта та виховання населення, профілактика та запобігання протиправним діям

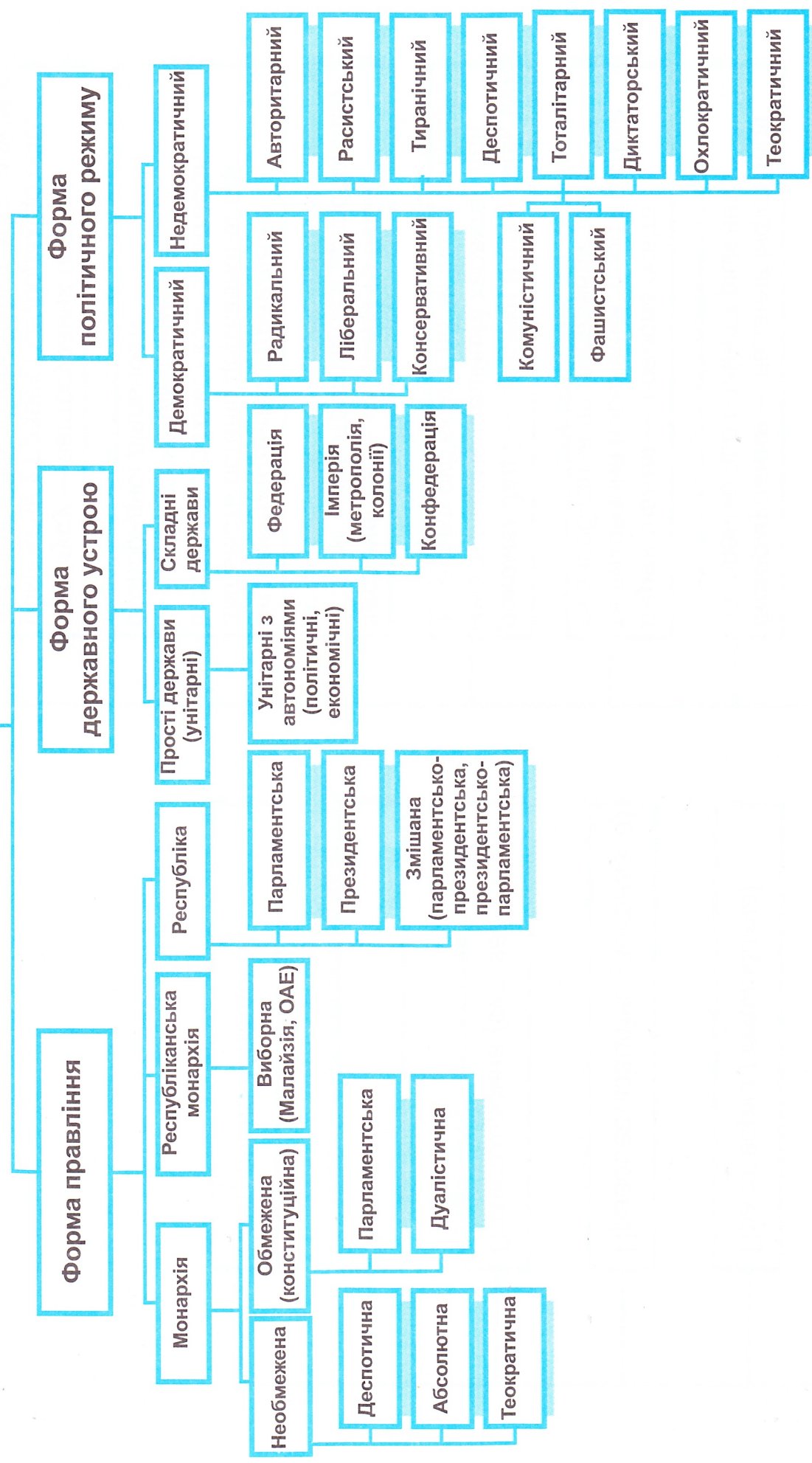
рекомендації — вказівки й орієнтації, що мають рекомендаційний характер для поведінки суб'єкта у тій чи іншій ситуації

заохочення — нагороди та пільги особам, що дотримуються правопорядку

безпосереднього управління — діяльність органів державної влади відповідно до їхньої компетентності при здійсненні ними виконавчо-розпорядчої діяльності

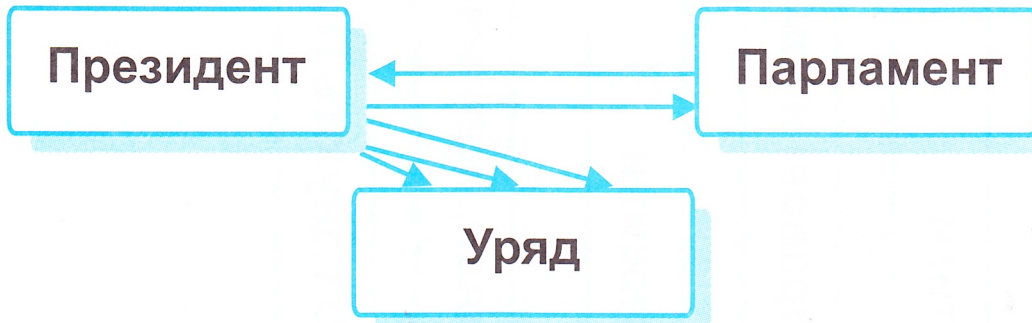
примусу — застосування певних обмежень у правах і свободах до осіб, що скоїли правопорушення, метою яких є перевиховання, відшкодування завданої шкоди, покарання за протиправні вчинки

ФОРМИ ДЕРЖАВИ

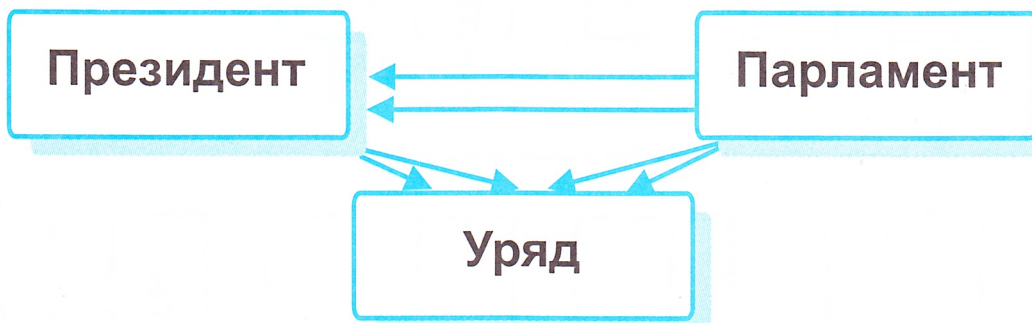

ВИДИ РЕСПУБЛІК

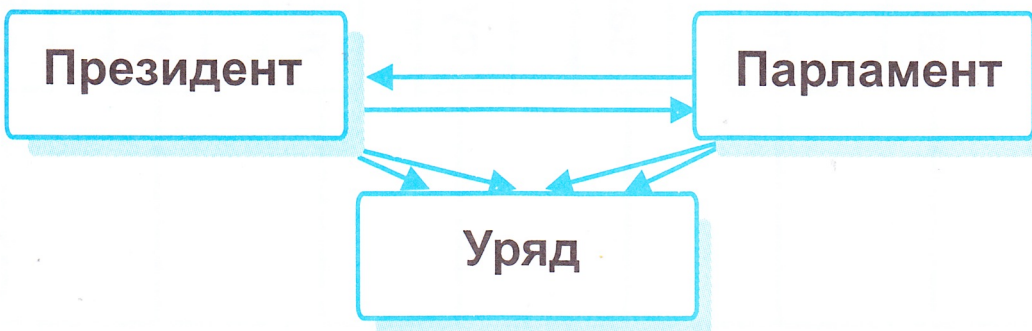
Президентська республіка

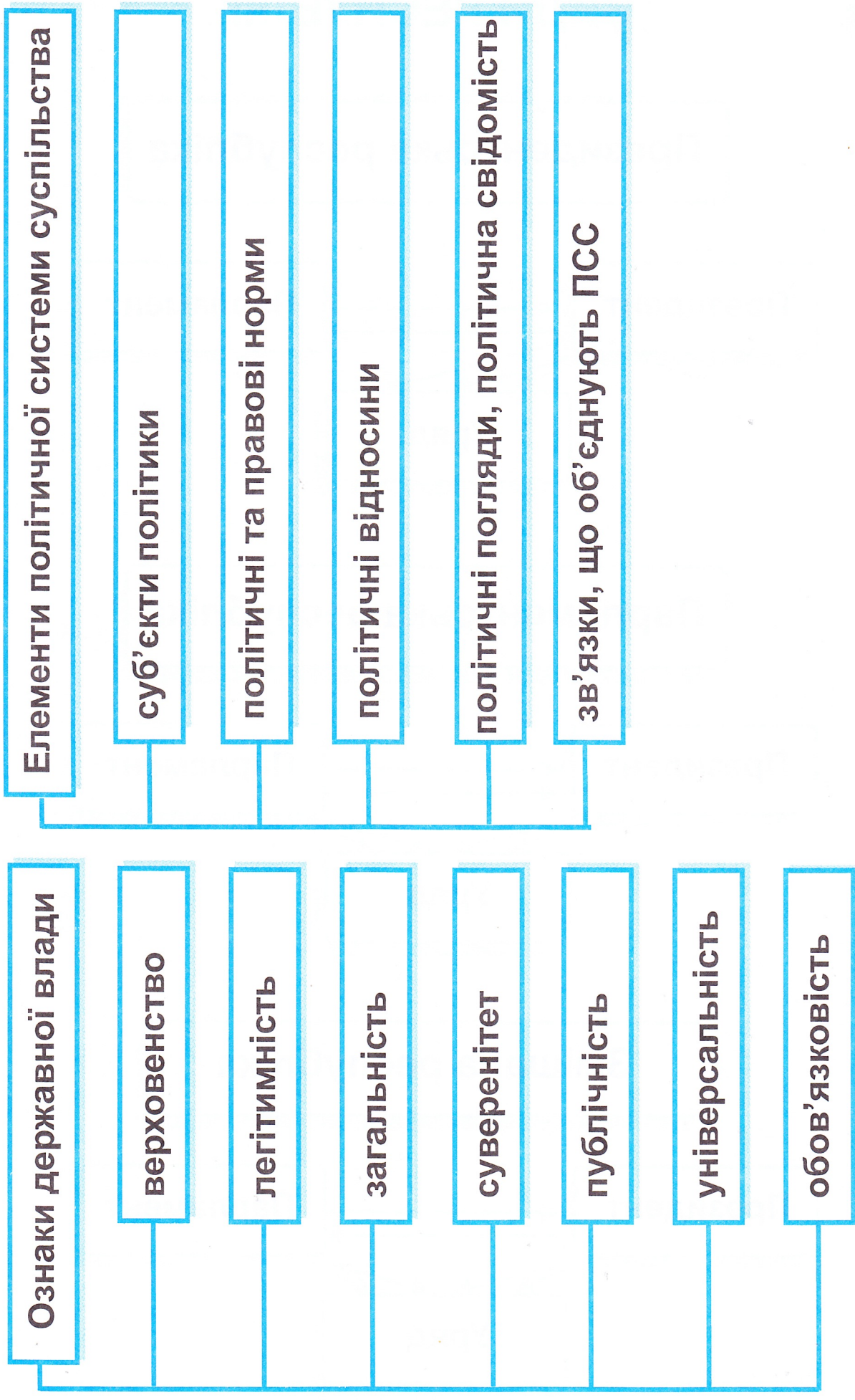

Парламентська республіка

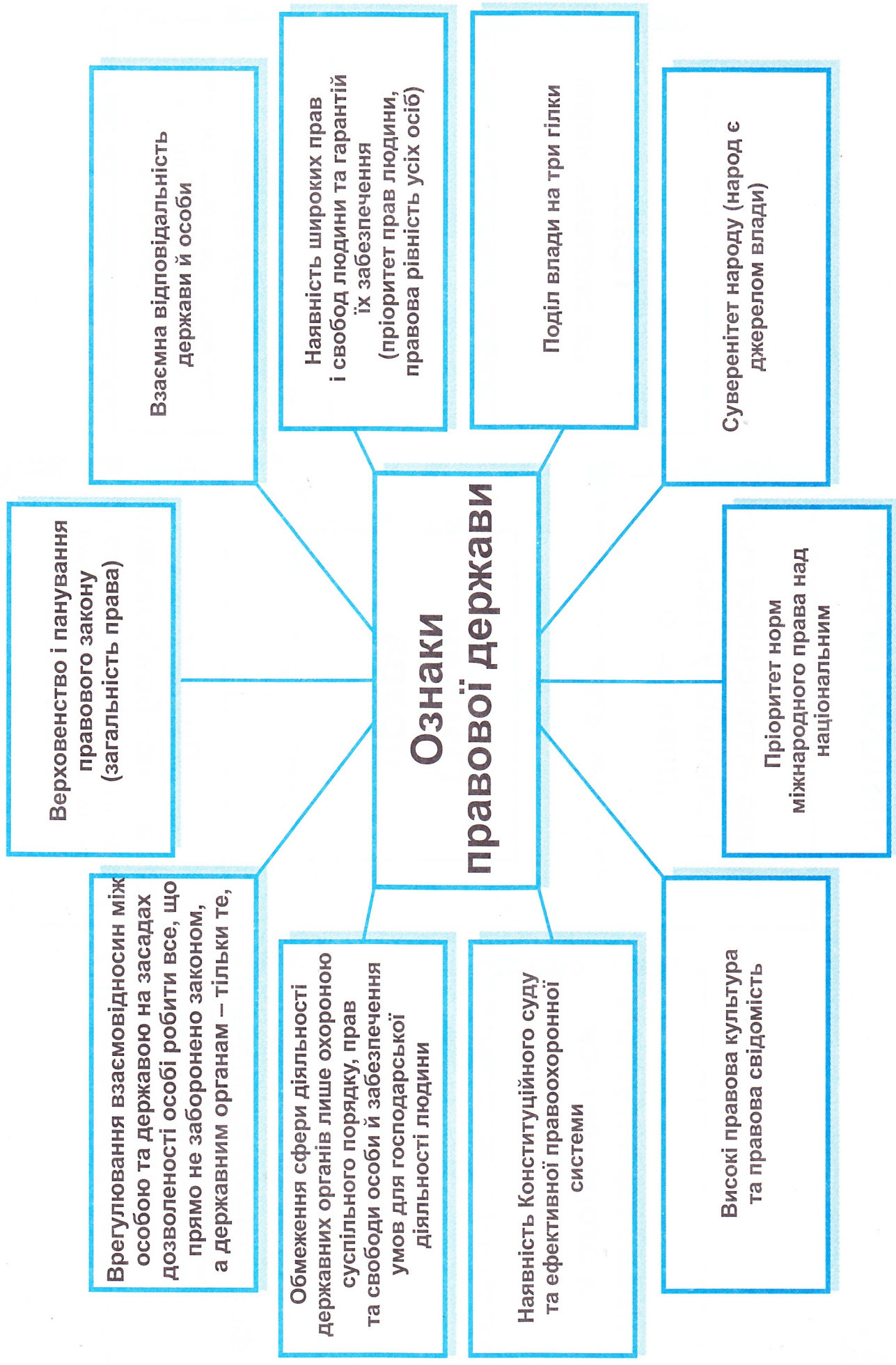

Змішана республіка

ОЗНАКИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Верховенство і панування правового закону (загальність права)

Взаємна відповідальність держави й особи

Наявність широким прав і свобод людини та гарантій їх забезпечення (пріоритет прав людини, правова рівність усіх осіб)

Поділ влади на три гілки

Суверенітет народу (народ є джерелом влади)

Пріоритет норм міжнародного права над національним

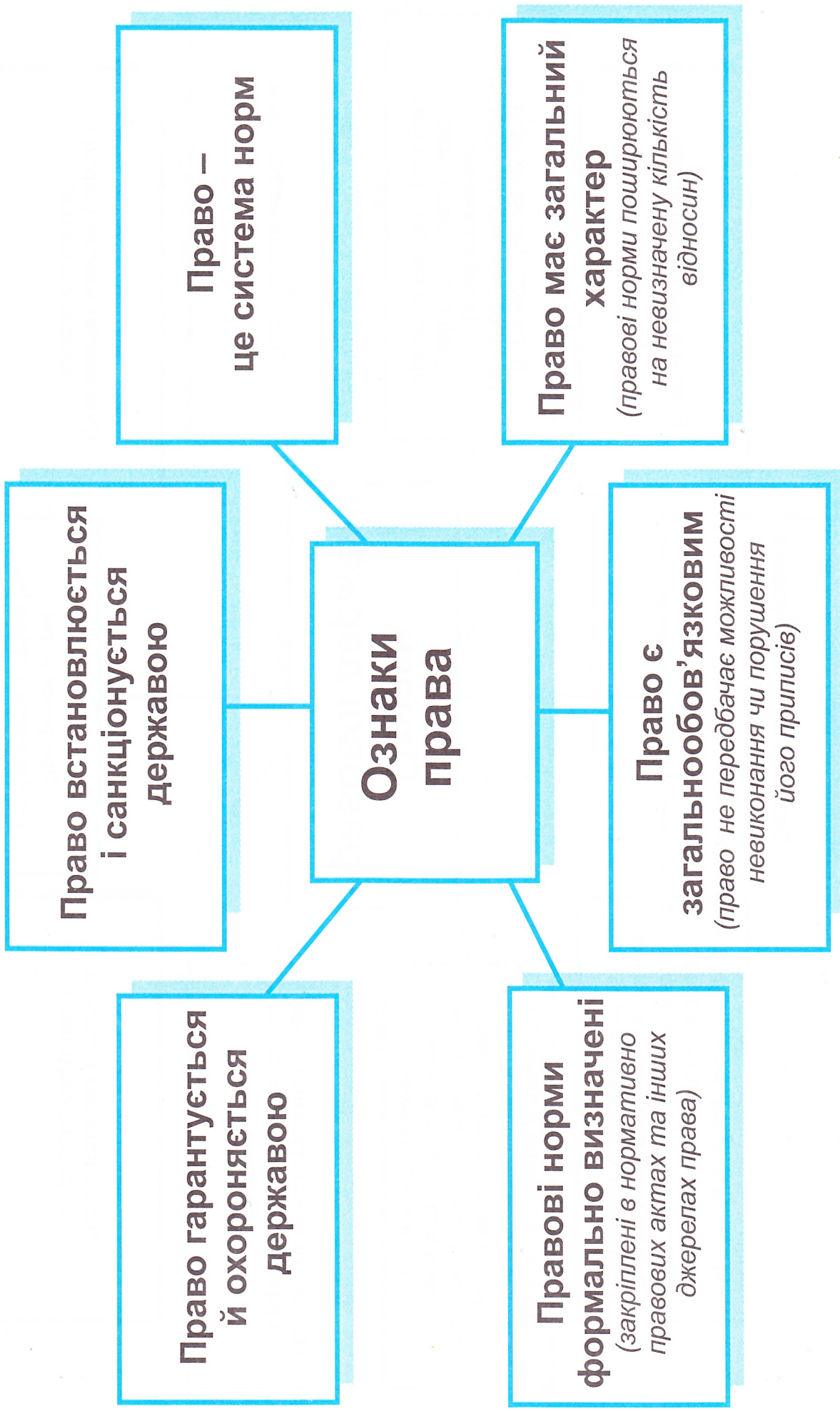
Високі правова культура та правова свідомість

Наявність Конституційного суду та ефективної правоохоронної системи

Обмеження сфери діяльності державних органів лише охороною суспільного порядку, прав та свободи особи й забезпечення умов для господарської діяльності людини

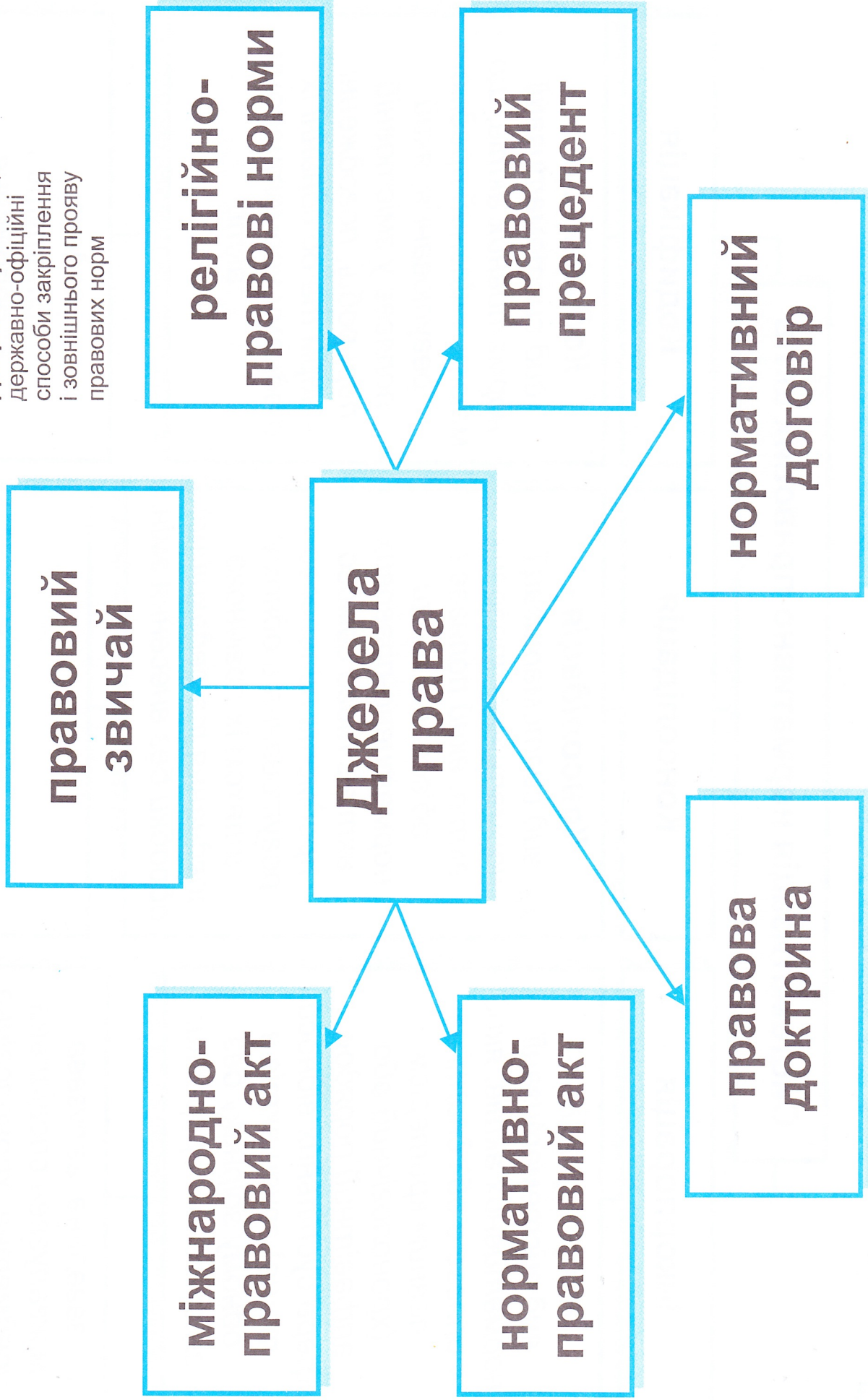
Врегулювання взаємовідносин між особою та державою на засадах дозволених особі роботи все, що прямо не заборонено законом, а державним органам – тільки те, що дозволено

ОЗНАКИ ПРАВА

ДЖЕРЕЛА ПРАВА*

* Джерела права – це державно-офіційні способи закріплення і зовнішнього прояву правових норм

16 СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Систематизація нормативно-правових актів

Інкорпорація

Інкорпорація – вид систематизації нормативних актів, який полягає в об'єднанні за певним критерієм (хронологічний або алфавітний порядок, сфера суспільних відносин тощо) групи актів в одному збірнику без змістовної переробки.

загальна, галузева, міжгалузева спеціальна, предметна, хронологічна, суб'єктна.

Консолідація

Консолідація – вид систематизації нормативно-правових актів, який полягає в об'єднанні низки нормативно-правових актів з того самого предмета правового регулювання в одному, шляхом їх логічного поєднання та редакційної обробки без внесення змін.

Звід законів

Кодифікація

Кодифікація – вид систематизації нормативних актів, що мають спільний предмет регулювання, який полягає у змістовній переробці, погодженні норм та об'єднанні їх в одному нормативному акті.

кодекси,
статуту,
положення

Основні відмінності між нормами права і моралі

Норми моралі

Формуються на підставі уявлень про добро і зло, справедливість і несправедливість

Регулюють внутрішнє усвідомлення людиною своєї поведінки в усіх сферах

Не є інституціональними (не пов'язані з інститутами суспільства)

Створюються, поширюються і відмирають повільно протягом тривалого часу

Є узагальненими правилами поведінки у вигляді ідей і принципів (дотримуватися слова, бути справедливим, чесним)

Не закріплені у спеціальних актах, містяться у свідомості людей

Не є обов'язковими, а набувають обов'язкове значення в міру визнання з боку більшості членів суспільства

Дотримуються добровільно внутрішнім переконанням, суспільною думкою

За недотримання (невиконання) настає громадський осуд

Результат – почуття сорому, каяття

Норми права

Встановлюються державою

Регулюють зовнішню форму поведінки людини в сферах, що піддаються регулюванню

Є інституціональними (діють у межах соціальних інститутів)

Набувають чинності, здійснюються і скасовуються офіційно, у суворо визначеному порядку та часі

Є конкретним варіантом поведінки суб'єкта, у якому чітко визначені його юридичні права й обов'язки

Закріплюються в нормативно-правових актах держави (закони, постанови, накази)

Є загальнообов'язковими щодо осіб, які знаходяться у сфері їх дії

Забезпечуються державним примусом

За недотримання, порушення чи невиконання настає юридична відповідальність

Результат – негативні майнові наслідки, обмеження, санкції, стягнення, покарання тощо (юридична відповідальність)

Вплив норм моралі на норми права

норми права створюються з урахування норм моралі, які є панівними у суспільстві (заборона вбивства)

норми права змінюються і розвиваються під впливом норм моралі (зміна ставлення до підприємницької діяльності у пострадянський період в Україні)

норми права можуть бути скасовані у разі невідповідності вимогам норм моралі (скасування смертної кари)

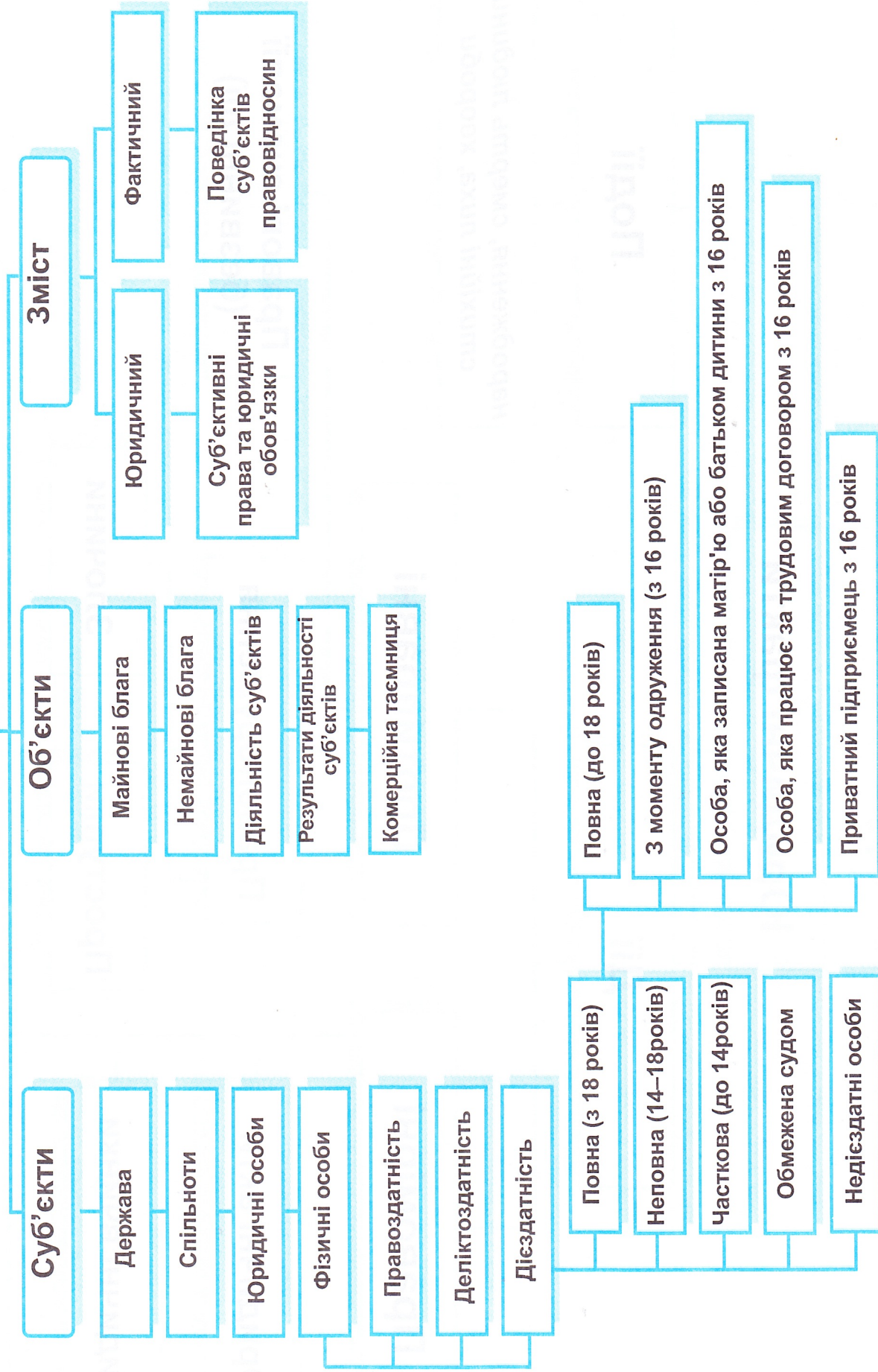
Вплив норм права на норми моралі

норми права сприяють утвердженню прогресивних моральних уявлень («всі люди є вільні і рівні у своїй гідності і правах»)

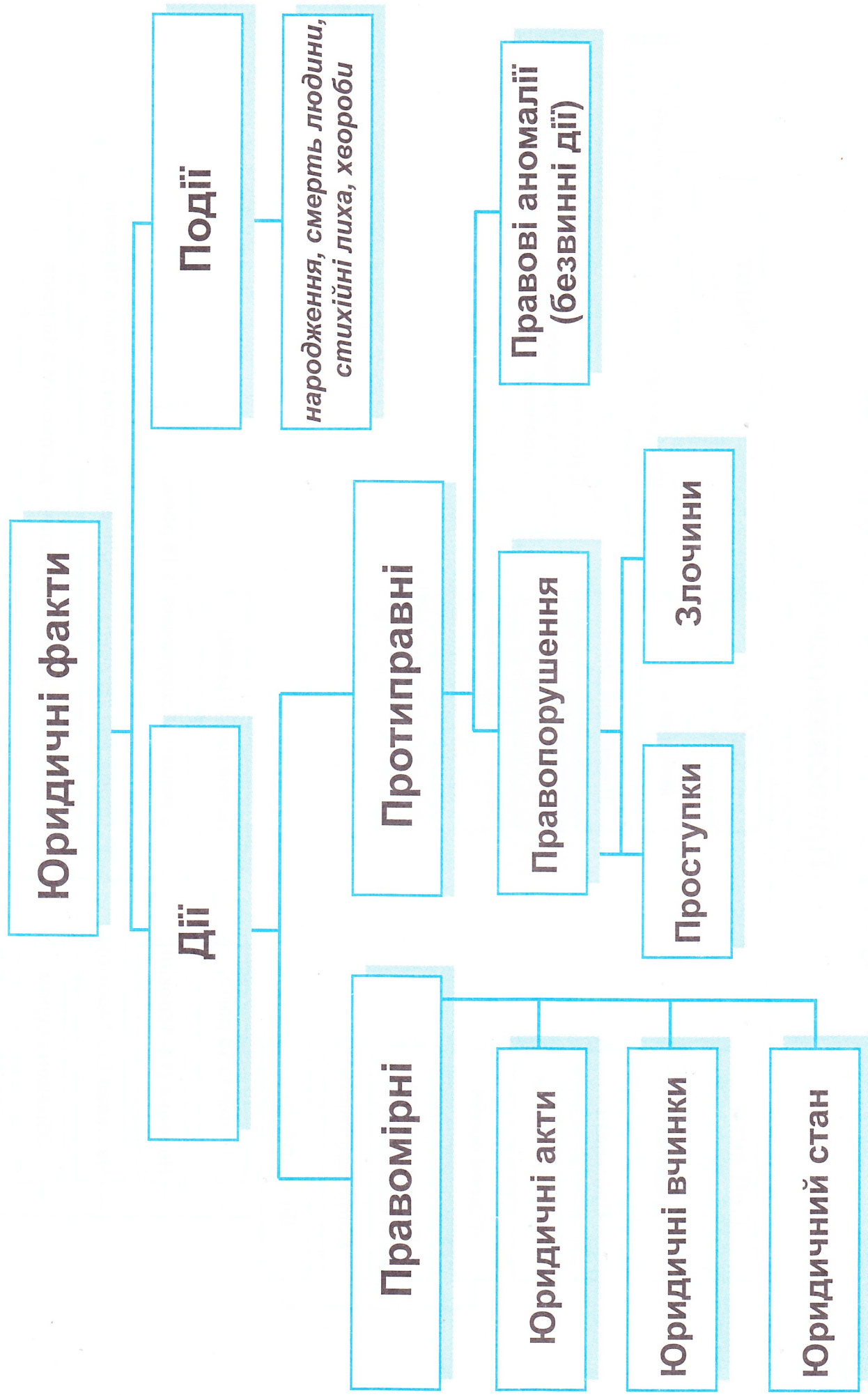
норми права сприяють зміні й розвитку нових моральних норм (приватна власність – почуття господаря)

норми права є засобами охорони й захисту норм моралі (захист честі, гідності)

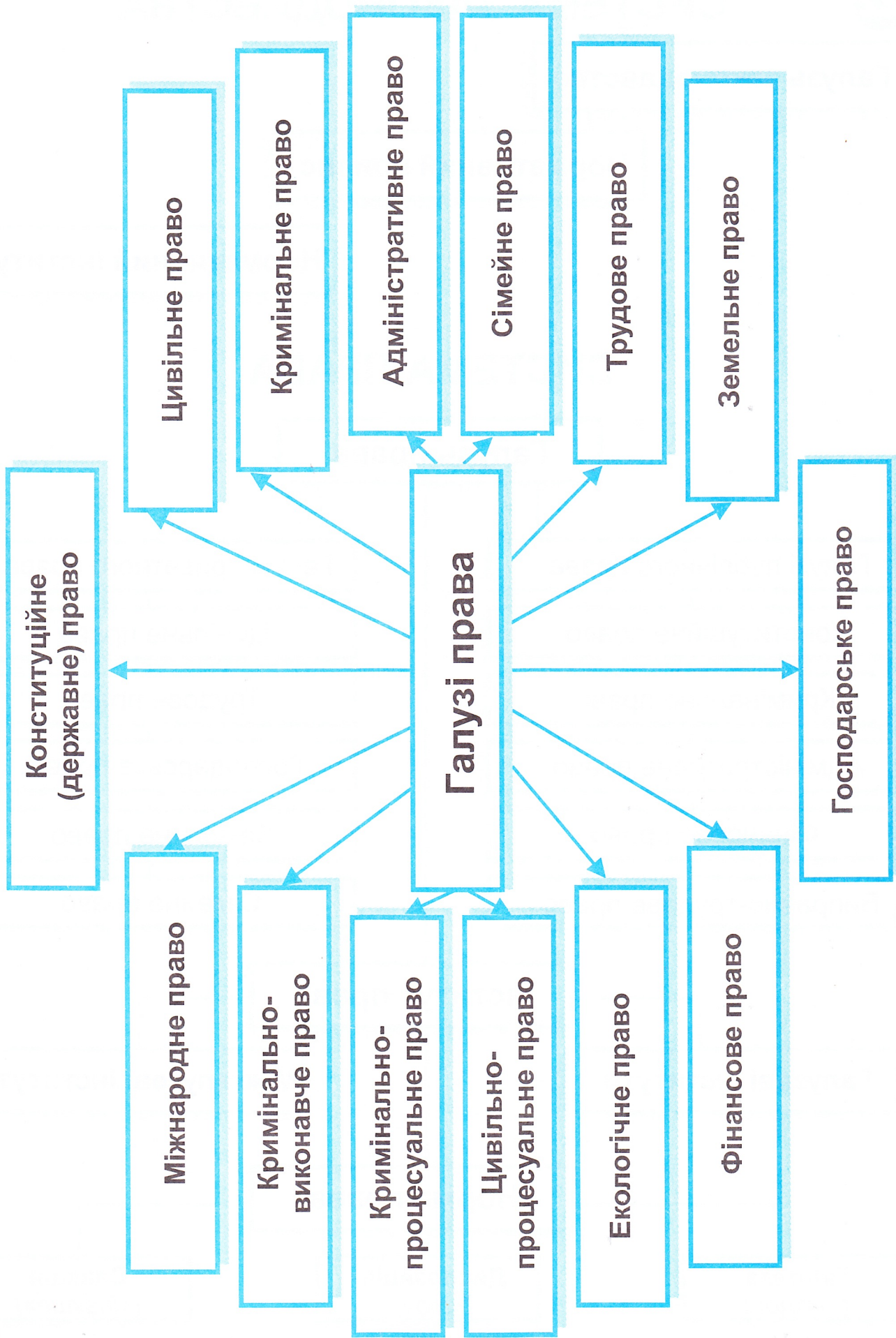
Правовідносини

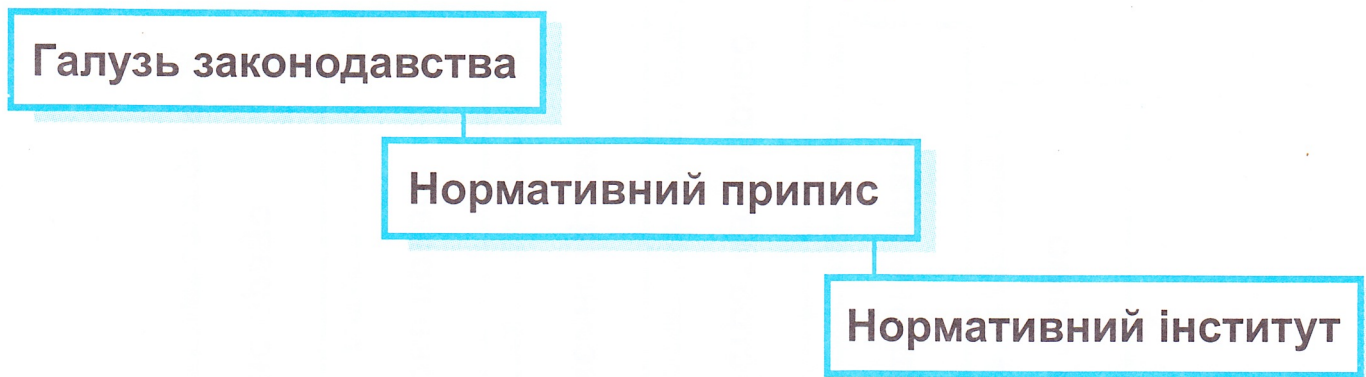

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ

ГАЛУЗІ ПРАВА

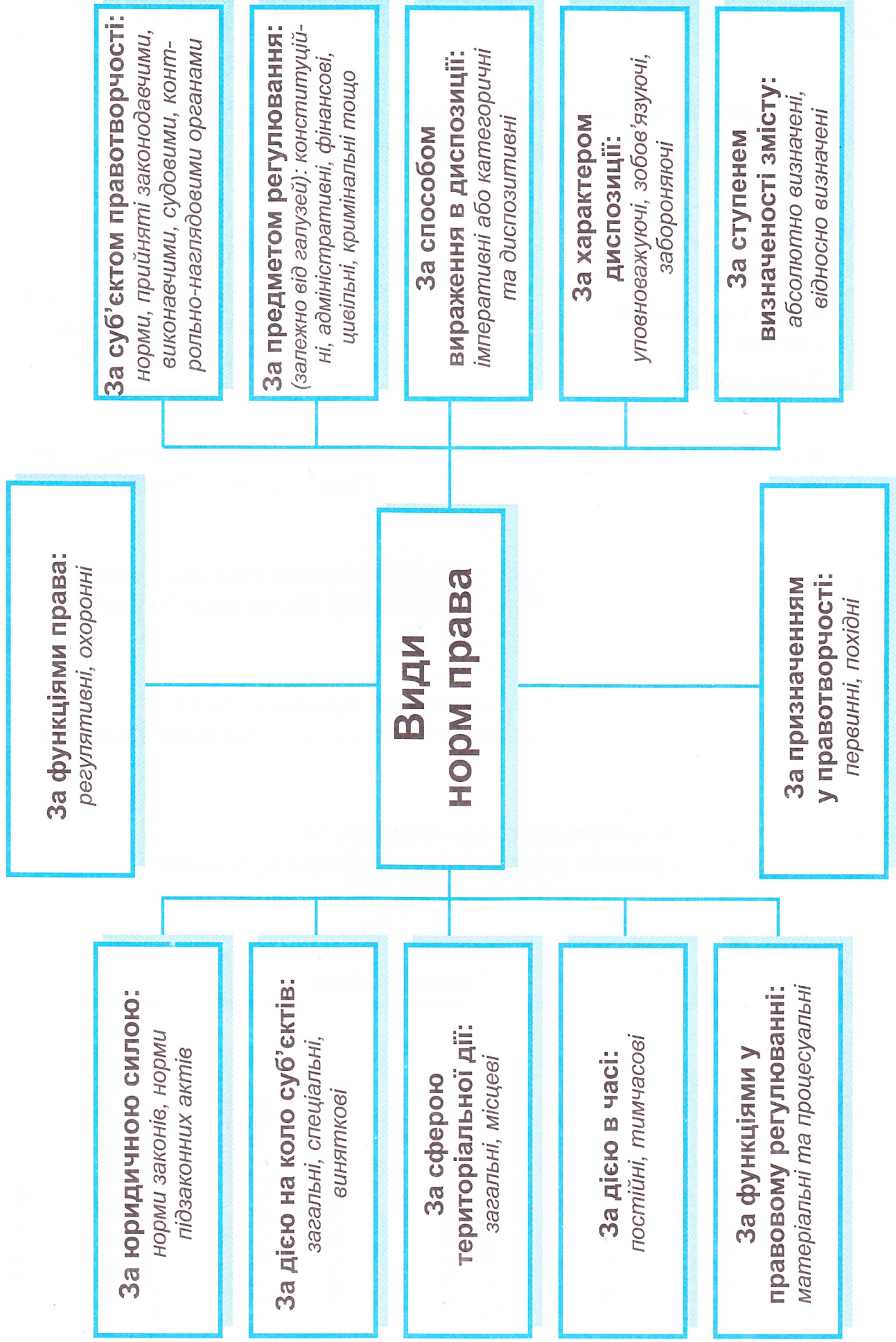
СИСТЕМА ПРАВА

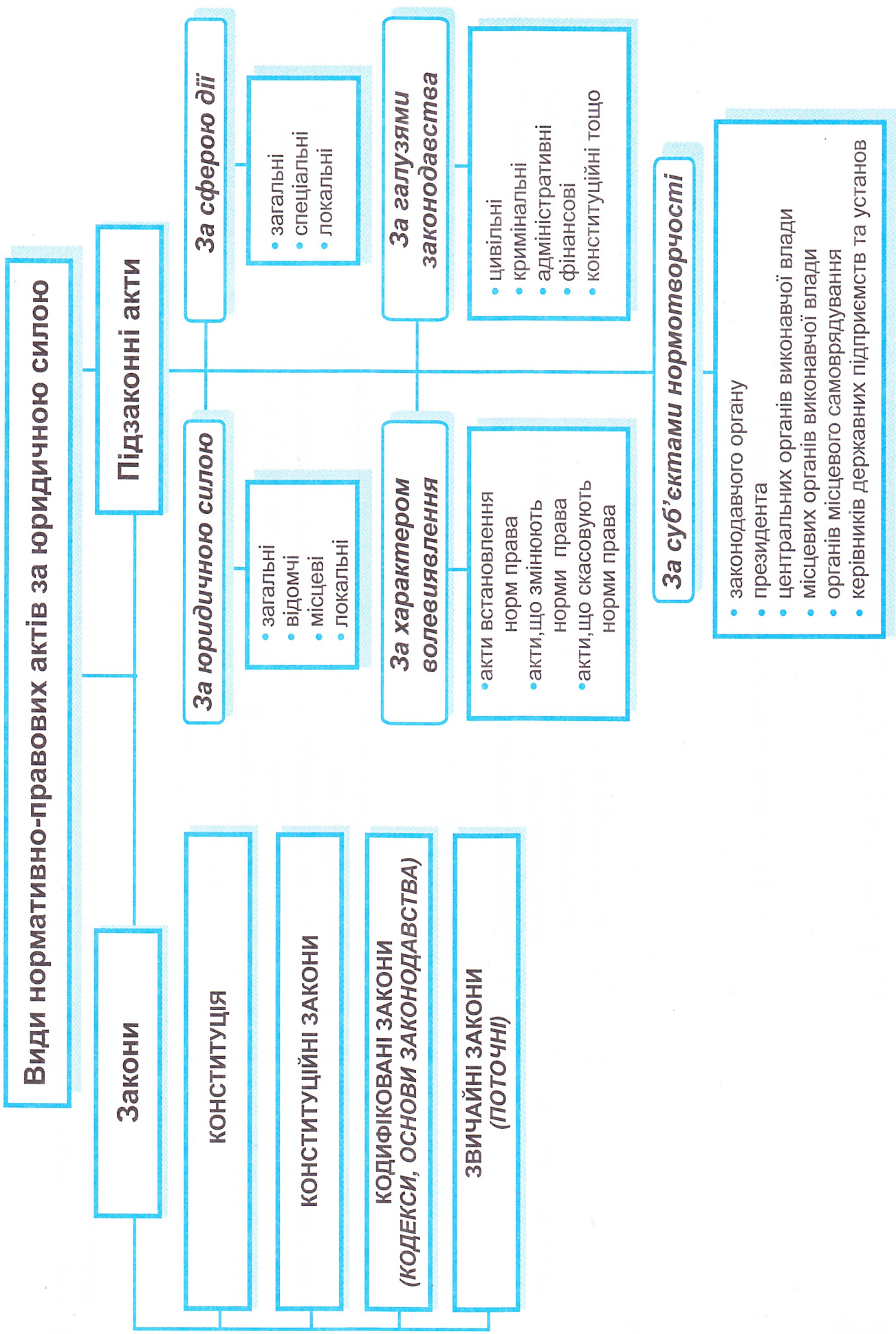
Державно-організаційна структура законодавства

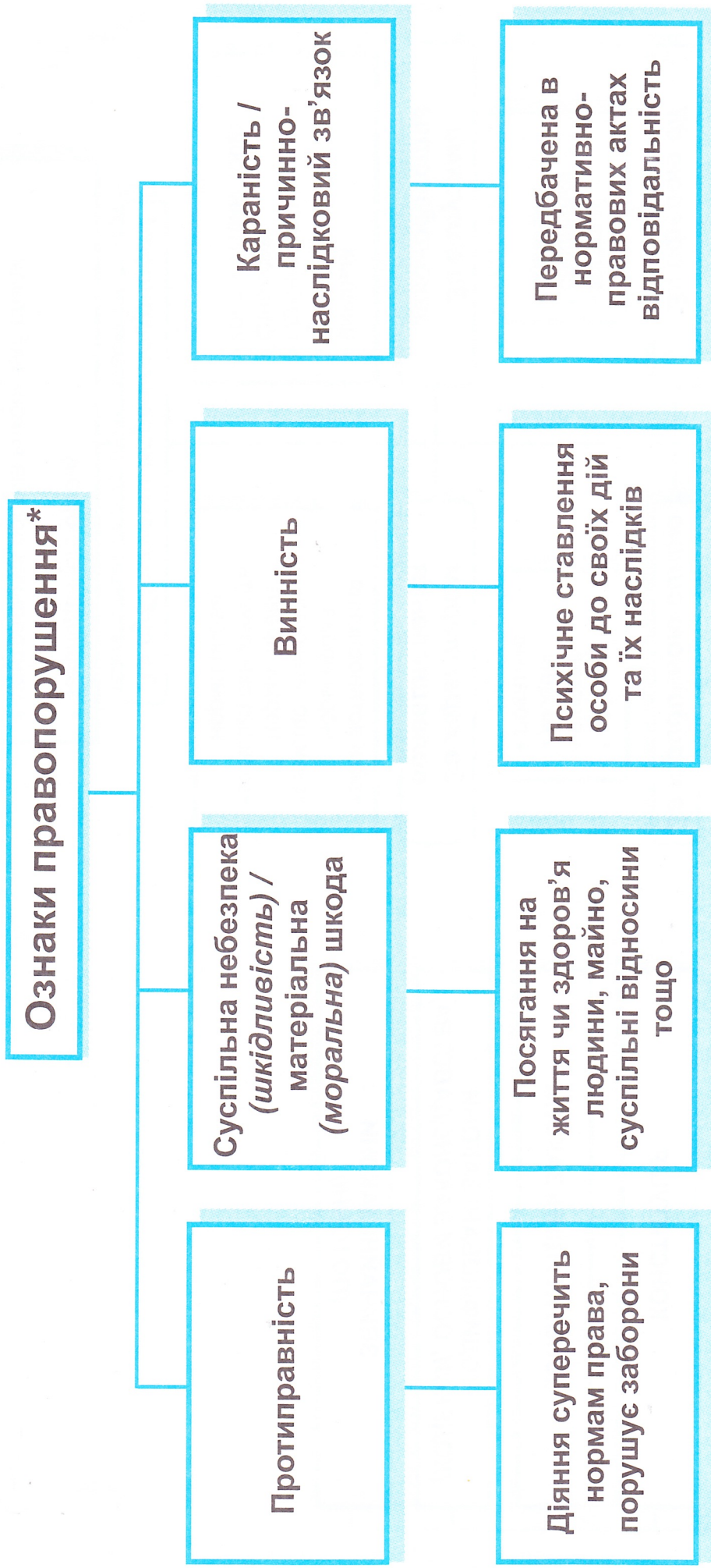
ВИДИ НОРМ ПРАВА

ЗАКОНИ ТА ПІДЗАКОННІ АКТИ

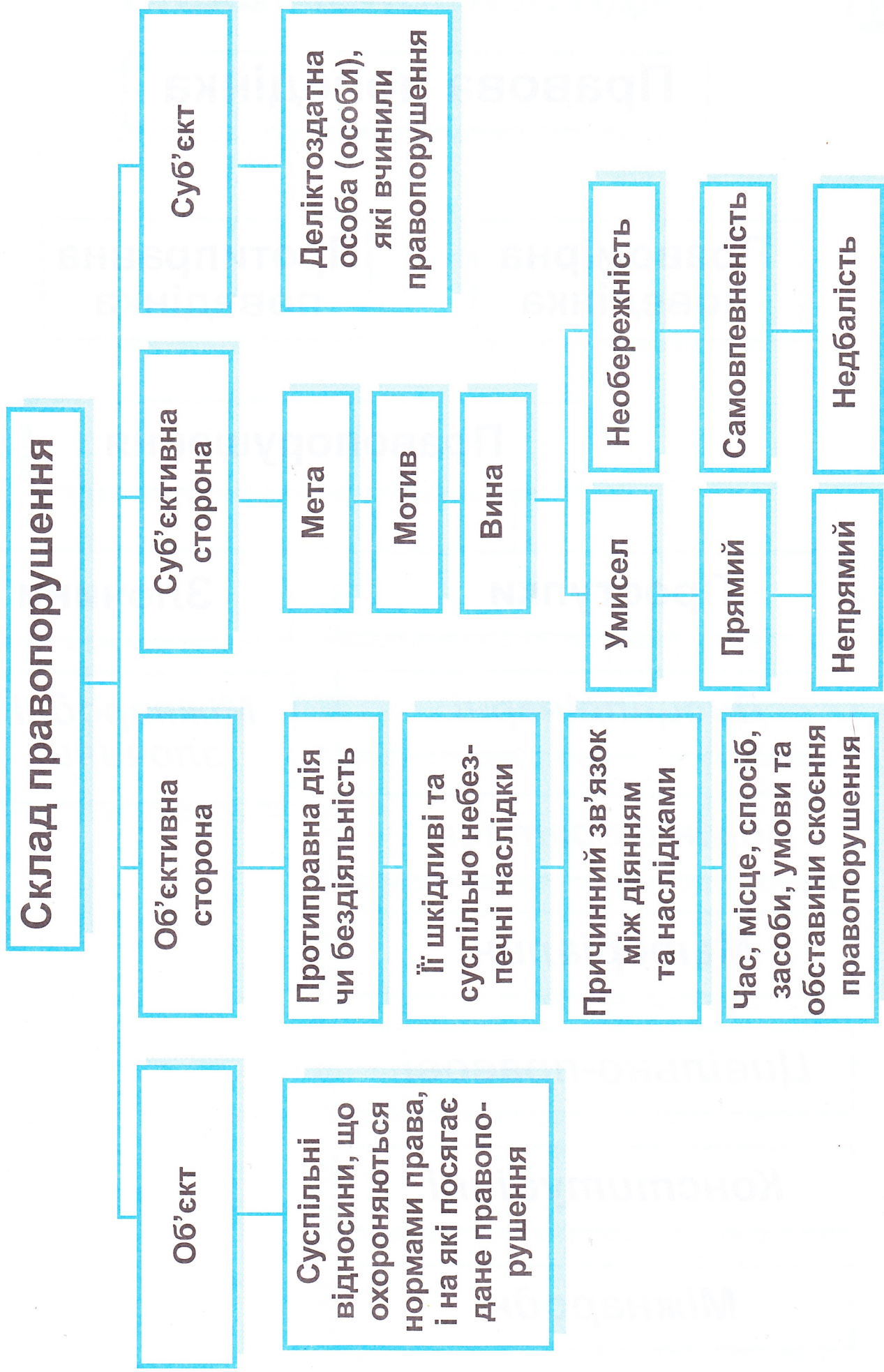

ОЗНАКИ ПРАВОПОРУШЕННЯ

* **Правопорушення** — протиправне, винне, суспільнонебезпечне або шкідливе діяння (дія або бездіяльність) деліктоздатного суб'єкта.

СКЛАД ПРАВОПОРУШЕННЯ

ВИДИ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Правова поведінка

Правомірна поведінка

Протиправна поведінка

Правопорушення

Проступки

Злочини

Дисциплінарні

Міжнародні злочини

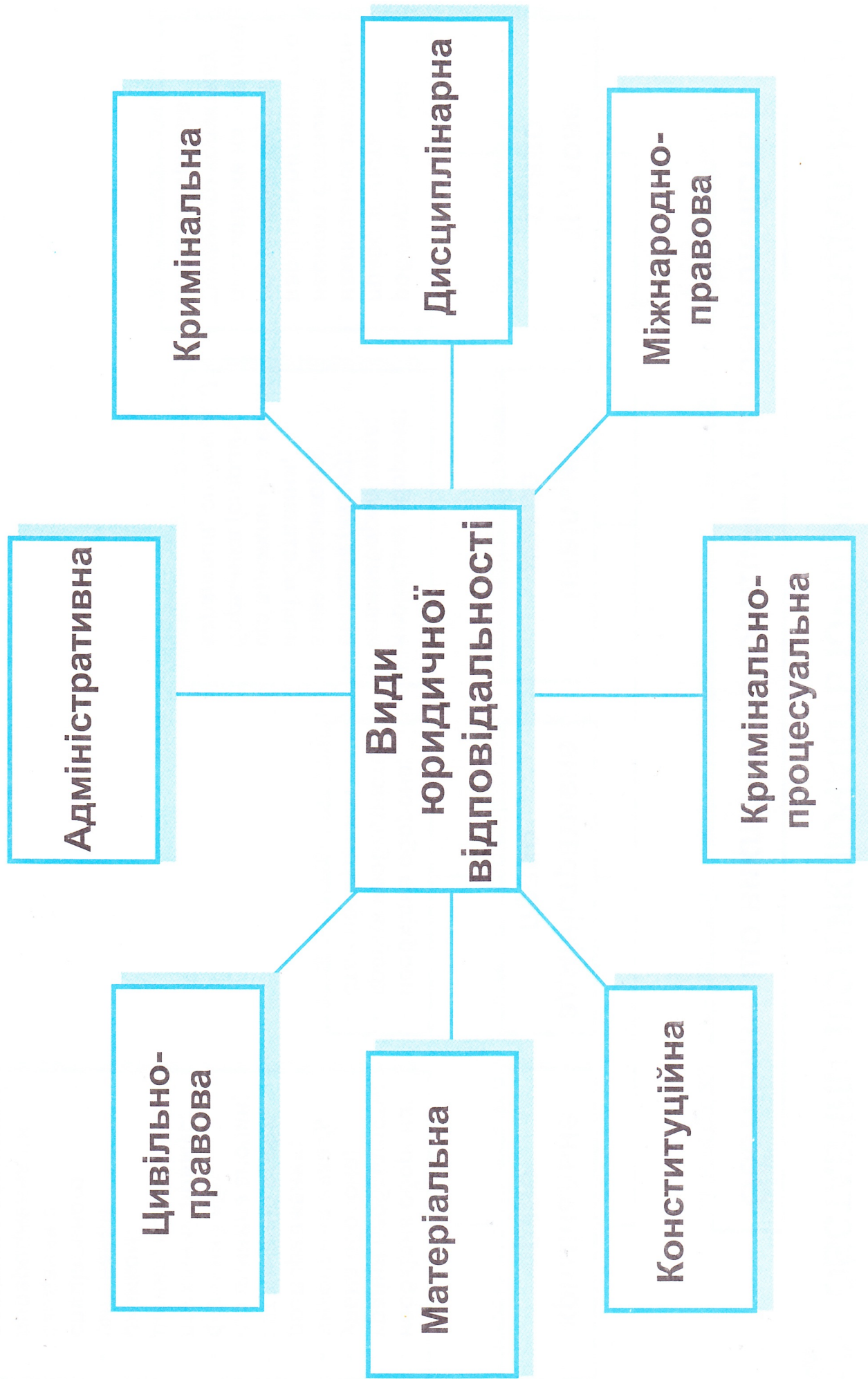
Адміністративні

Матеріальні

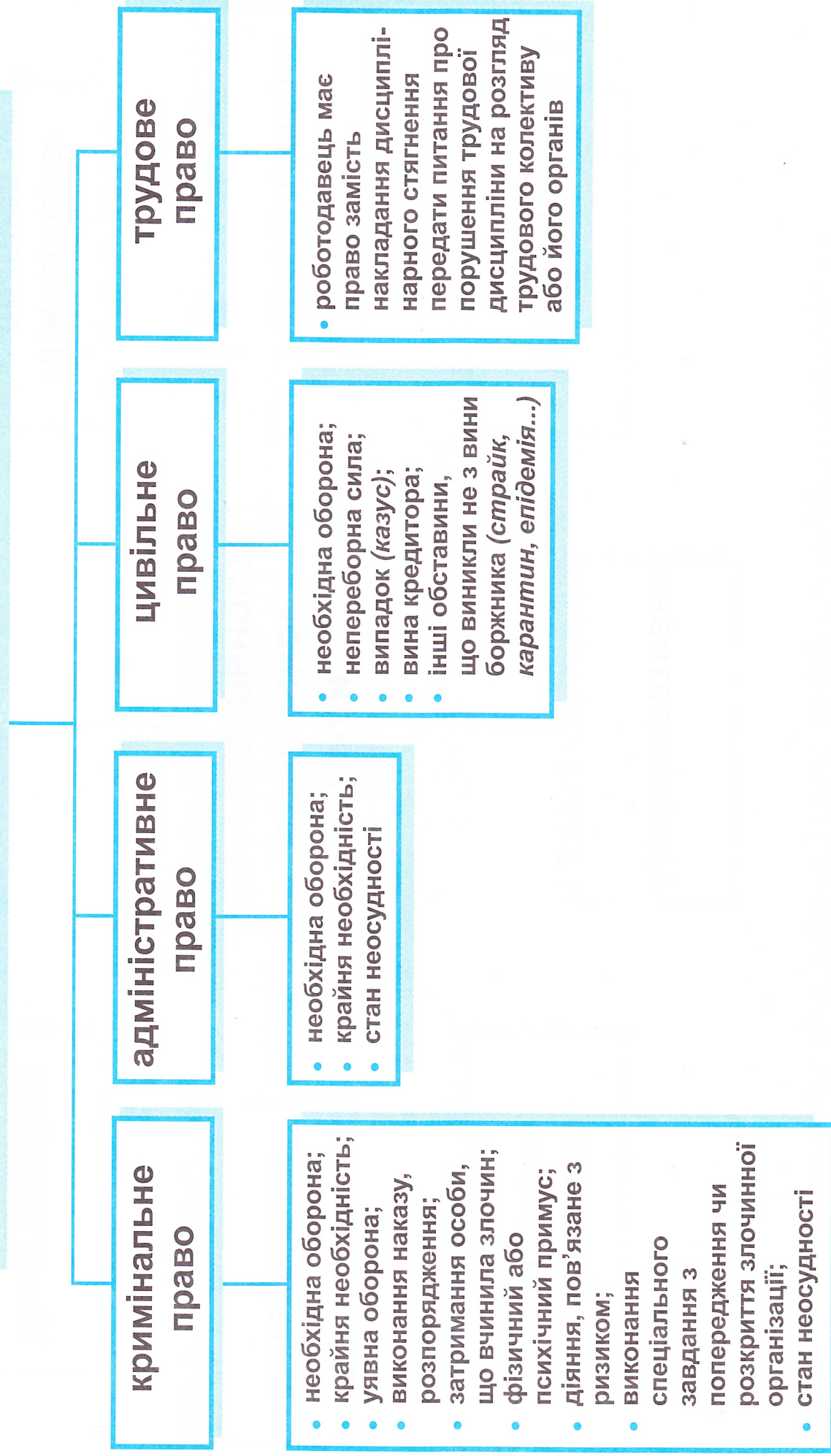
Цивільно-правові

Конституційні

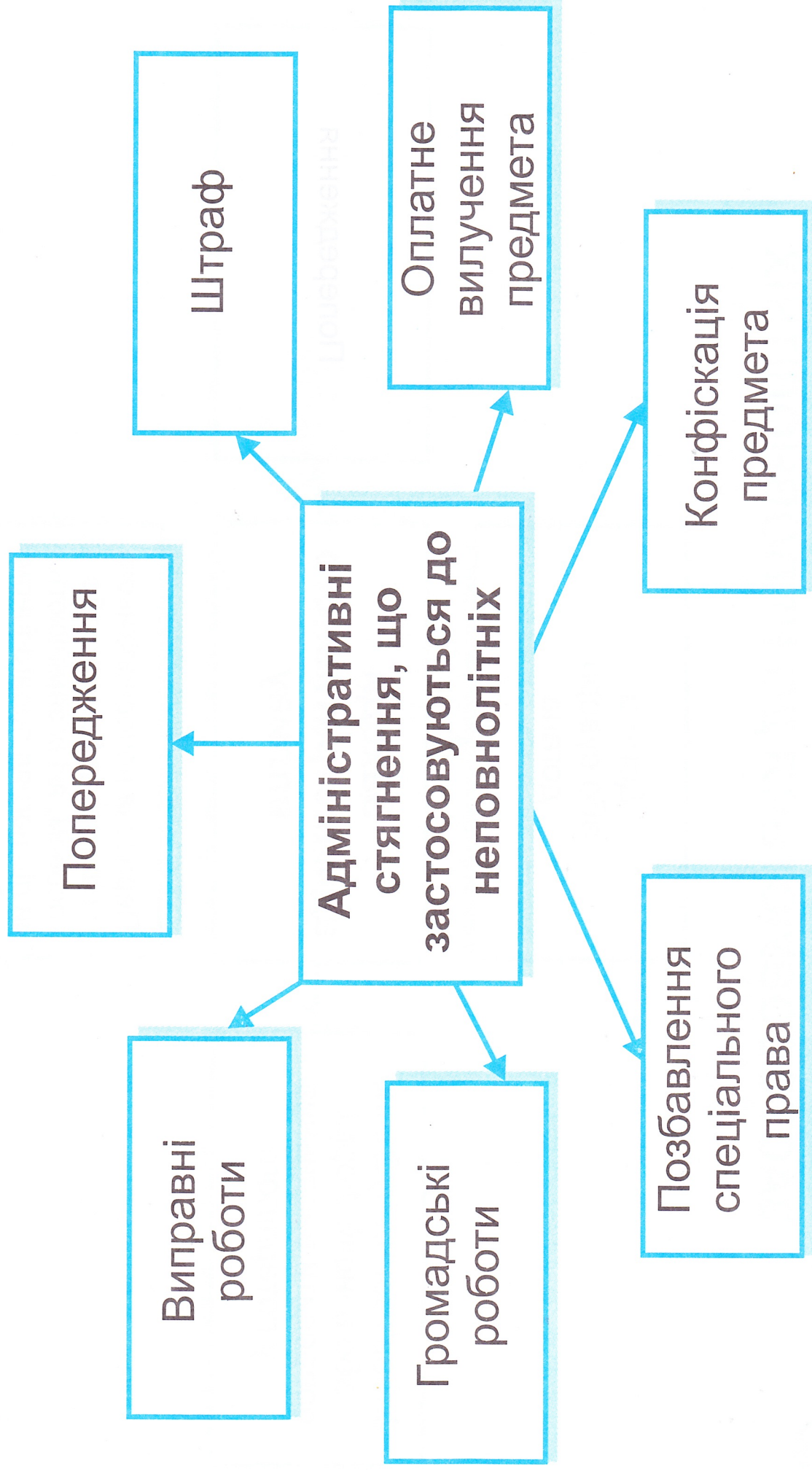
Міжнародні

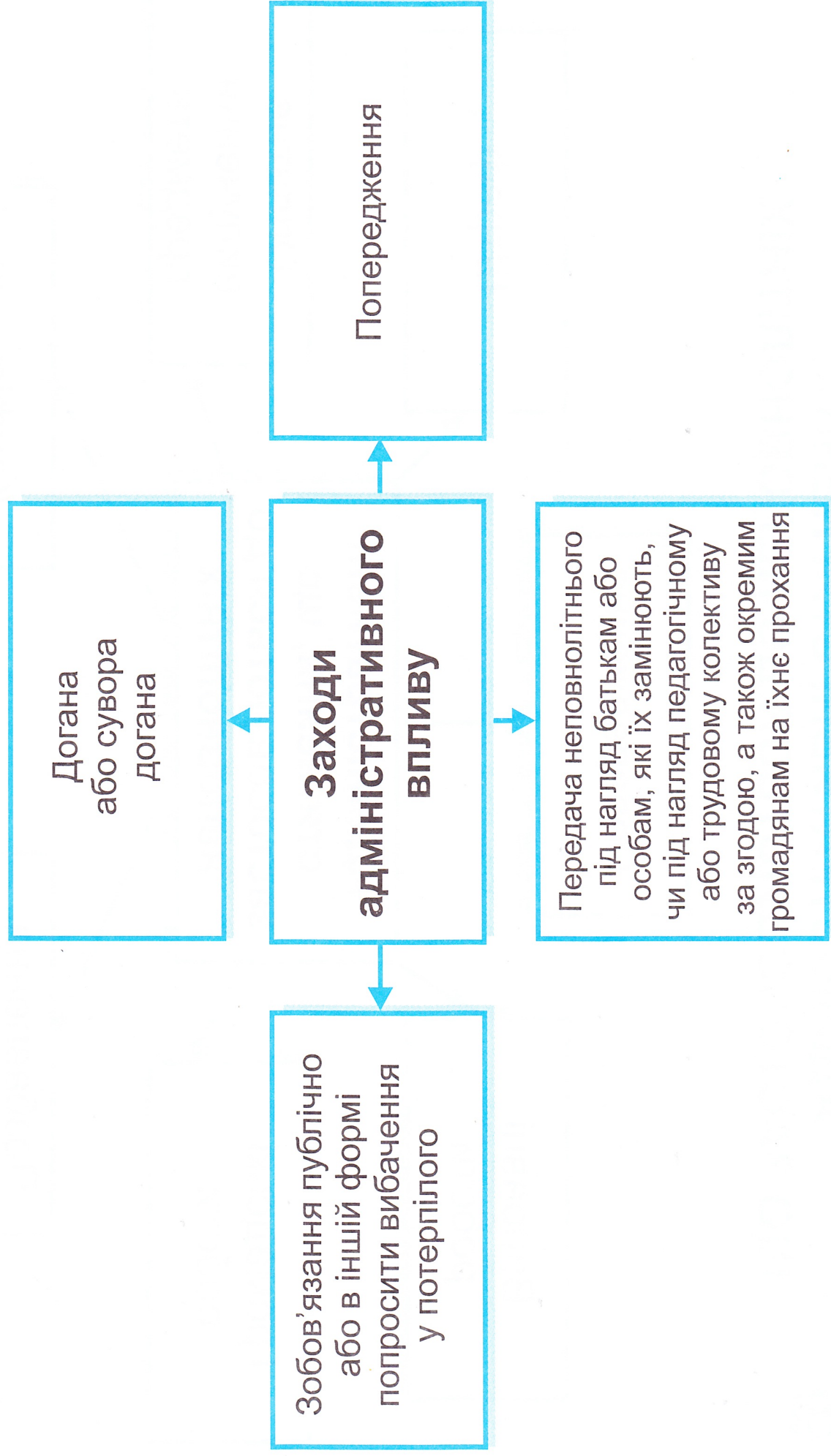
Обставини, що виключають юридичну відповідальність

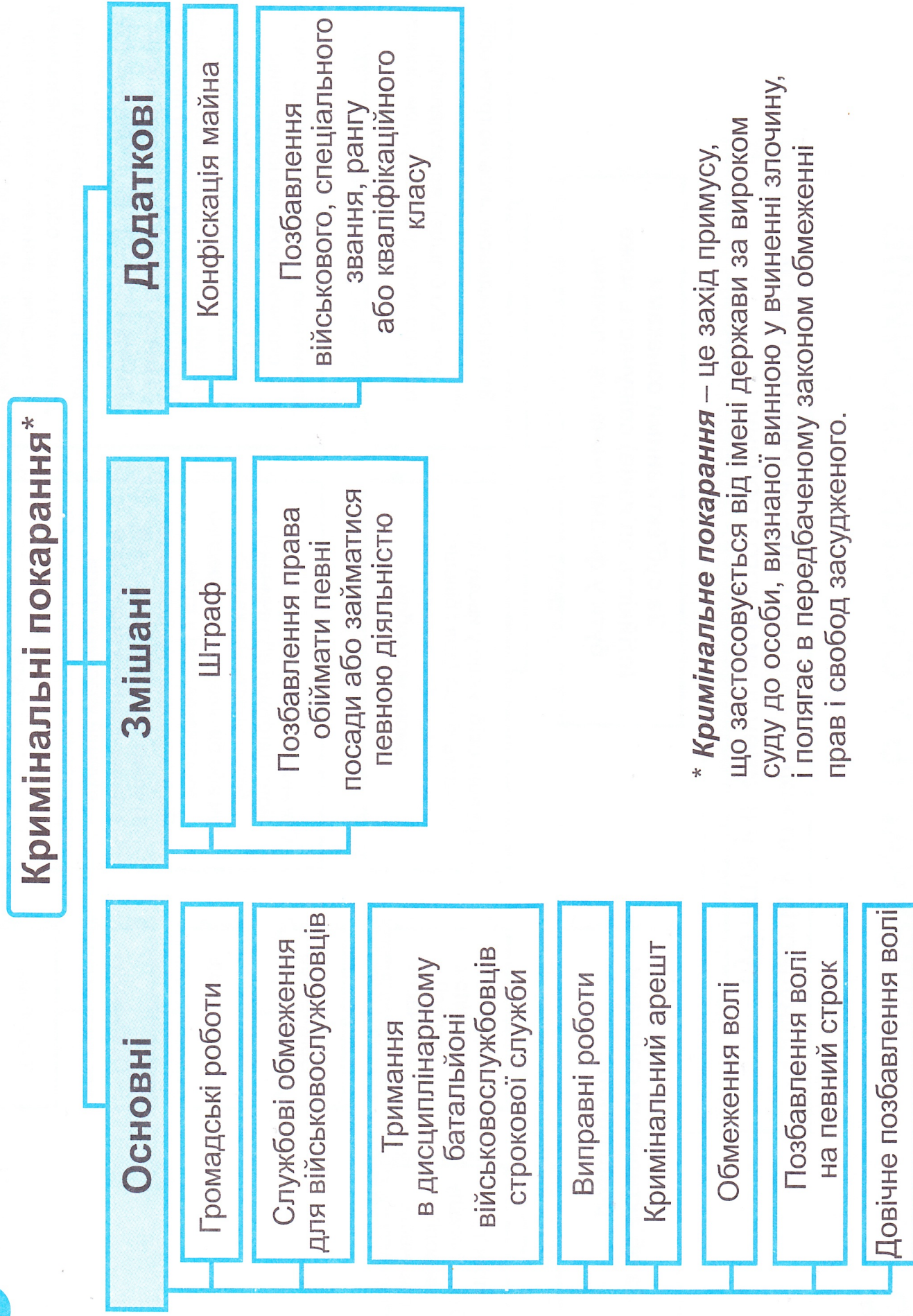

АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ

ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ВПЛИВУ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ

* **Кримінальне покарання** – це захід примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Співучасть у злочині є умисна спільна участь кількох суб'єктів у вчиненні умисного злочину.

За об'єктивними ознаками розрізняють:

просту
(без розподілу на ролі) співучасть

складну
(із поділом на ролі) співучасть

Організатор

Виконавець

Підбурювач

Пособник

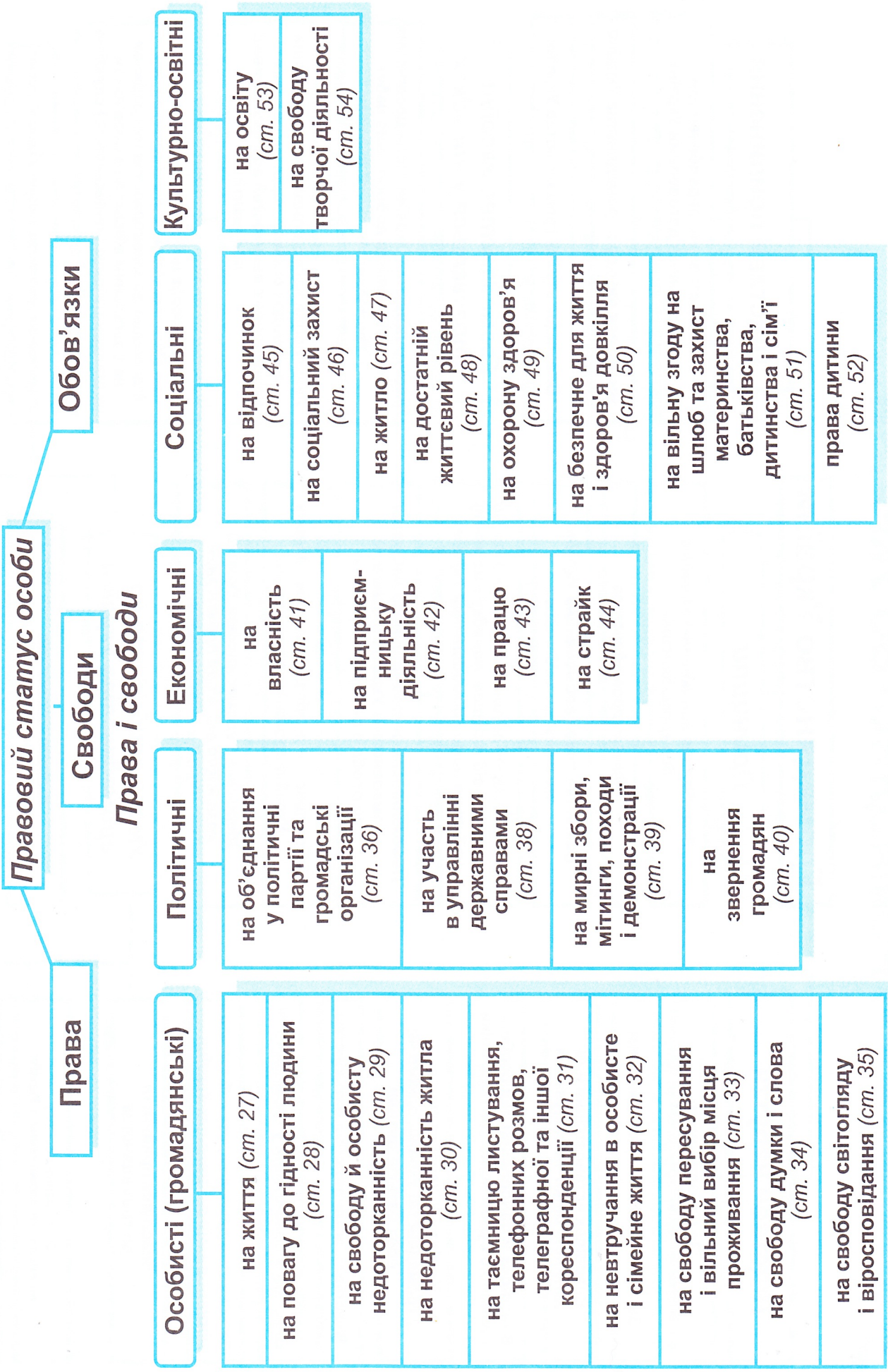
За суб'єктивними ознаками (стійкість зв'язків) співучасть може бути у формі вчинення злочину:

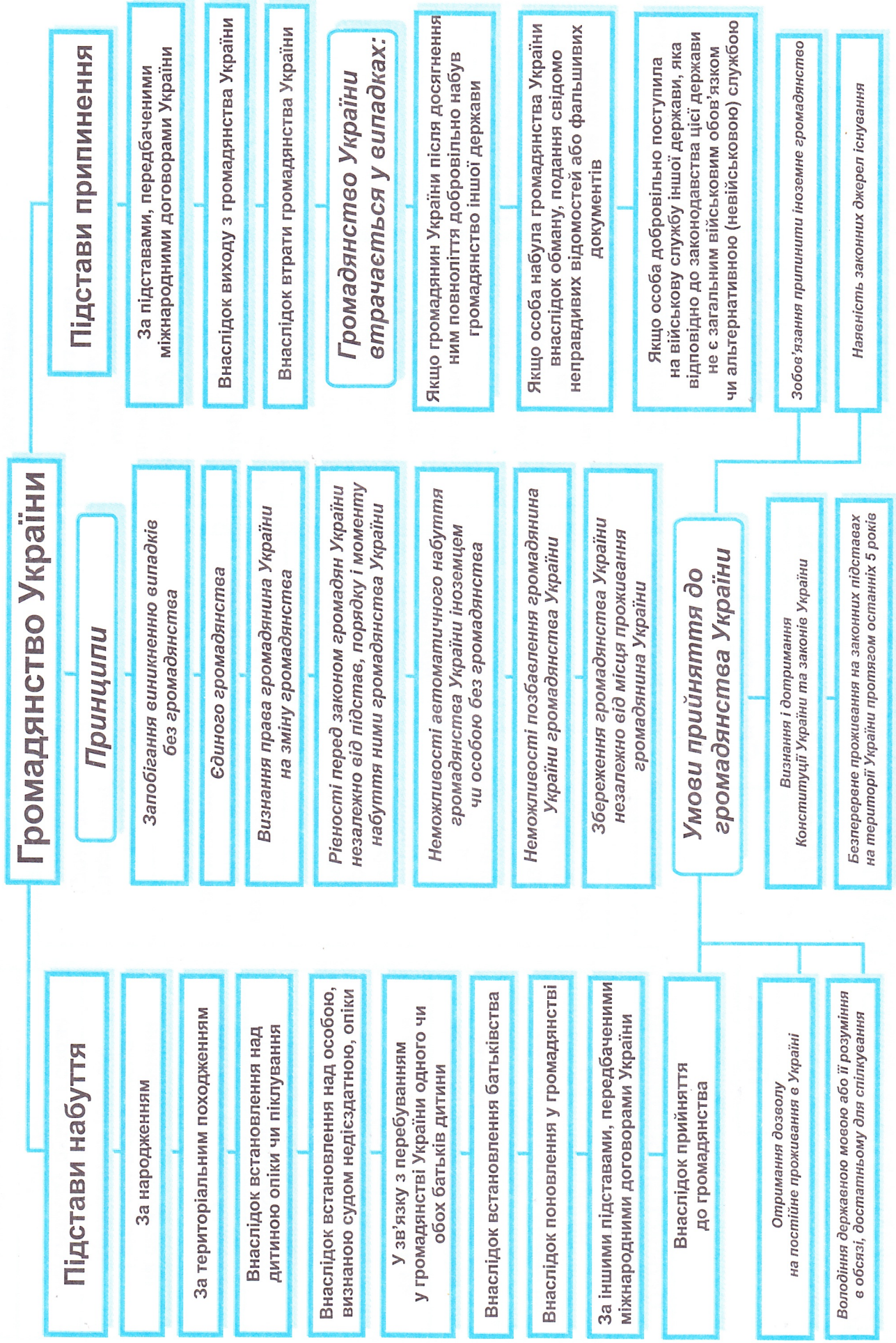
Групою осіб, якщо у ньому брали участь кілька (два і більше) виконавців без попередньої змови між собою

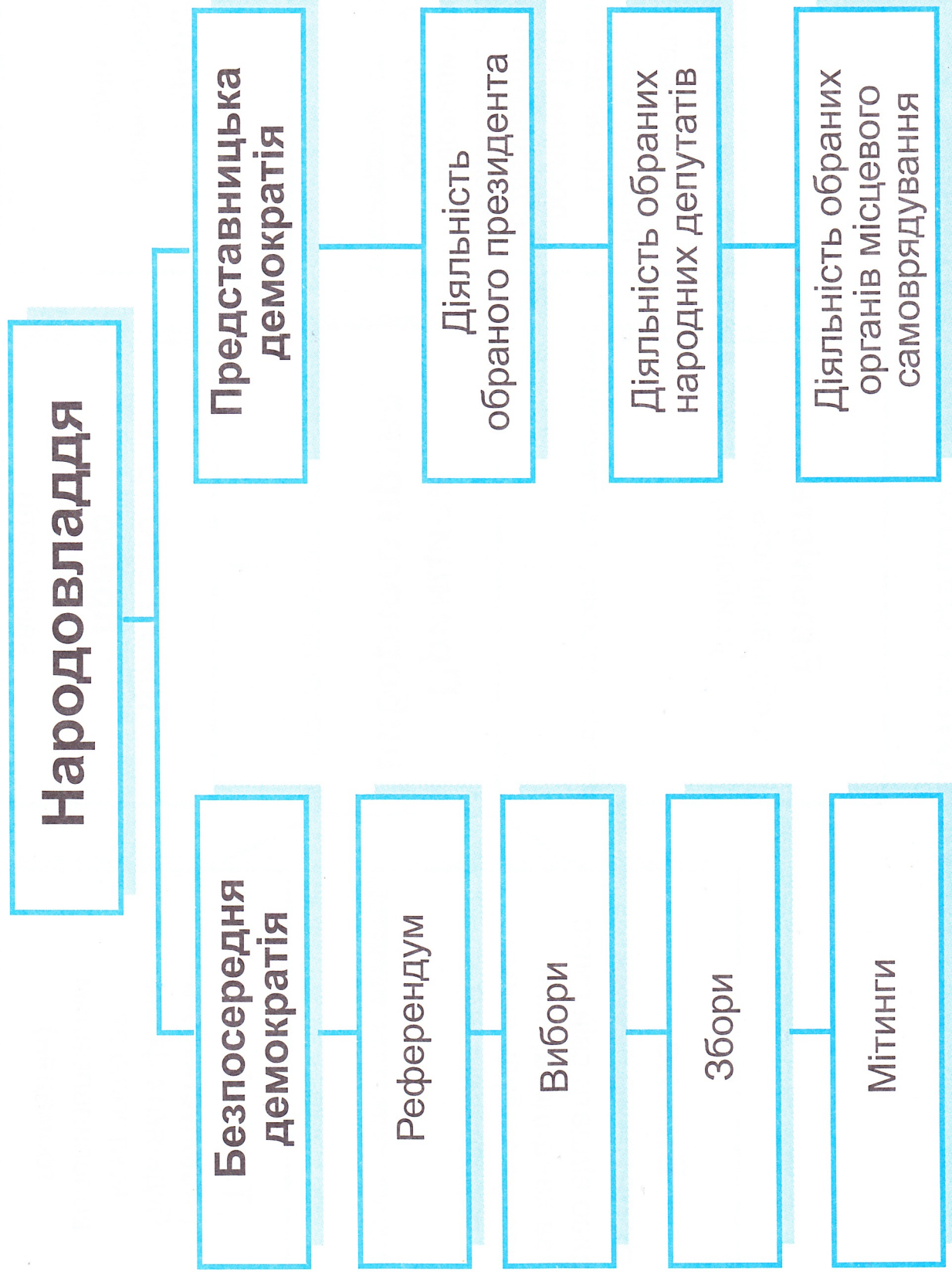
За попередньою змовою групи осіб, якщо його спільно вчинили декілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку злочину, домовилися про спільне його вчинення.

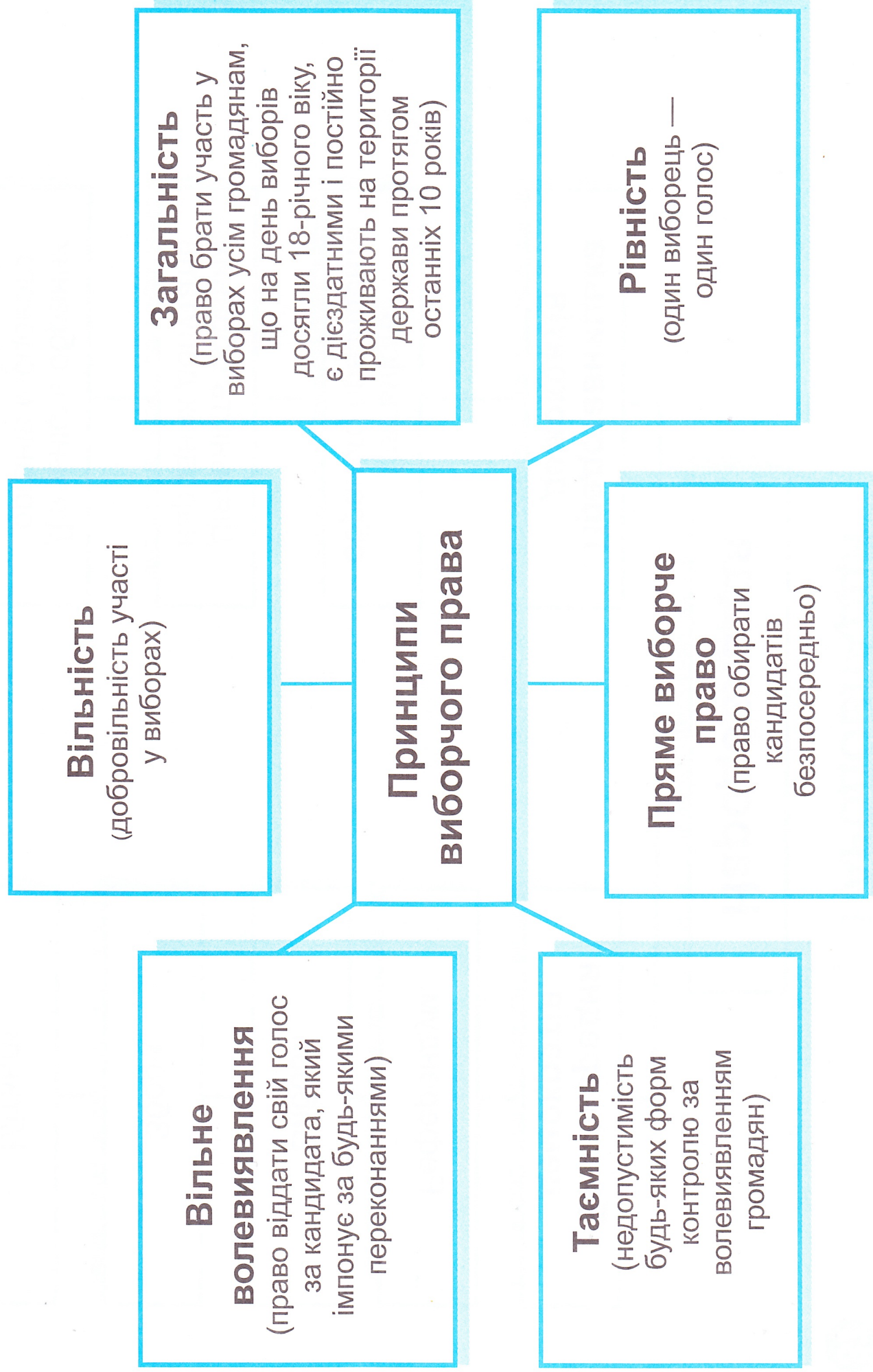
Організованою групою, якщо в його підготовці або вчиненні брали участь кілька осіб (три або більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та інших злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого усім учасникам групи

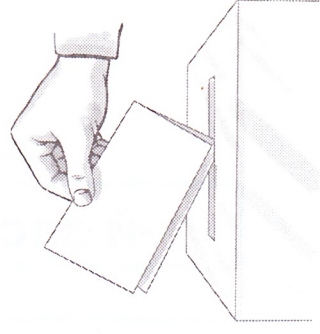
Злочинною організацією, якщо злочин скоєний стійким ієрархічним об'єднанням кількох осіб (п'ять і більше), члени якого або структурні частини якого за попередньою змовою зорганізувалися для спільної діяльності з метою безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів учасниками цієї організації, або керівництва чи координації злочинної діяльності інших осіб, або забезпечення функціонування як самої злочинної організації, так і інших злочинних груп

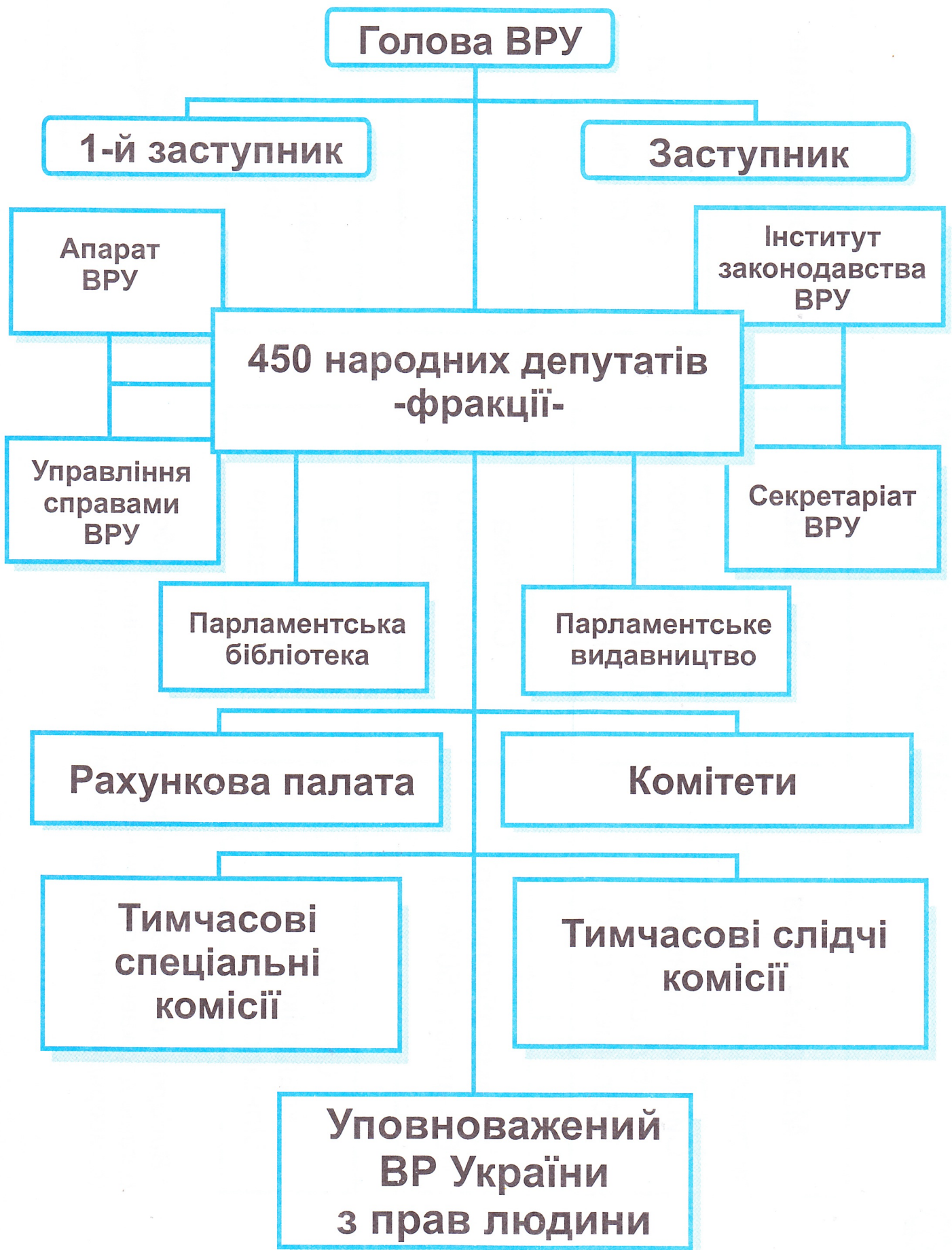

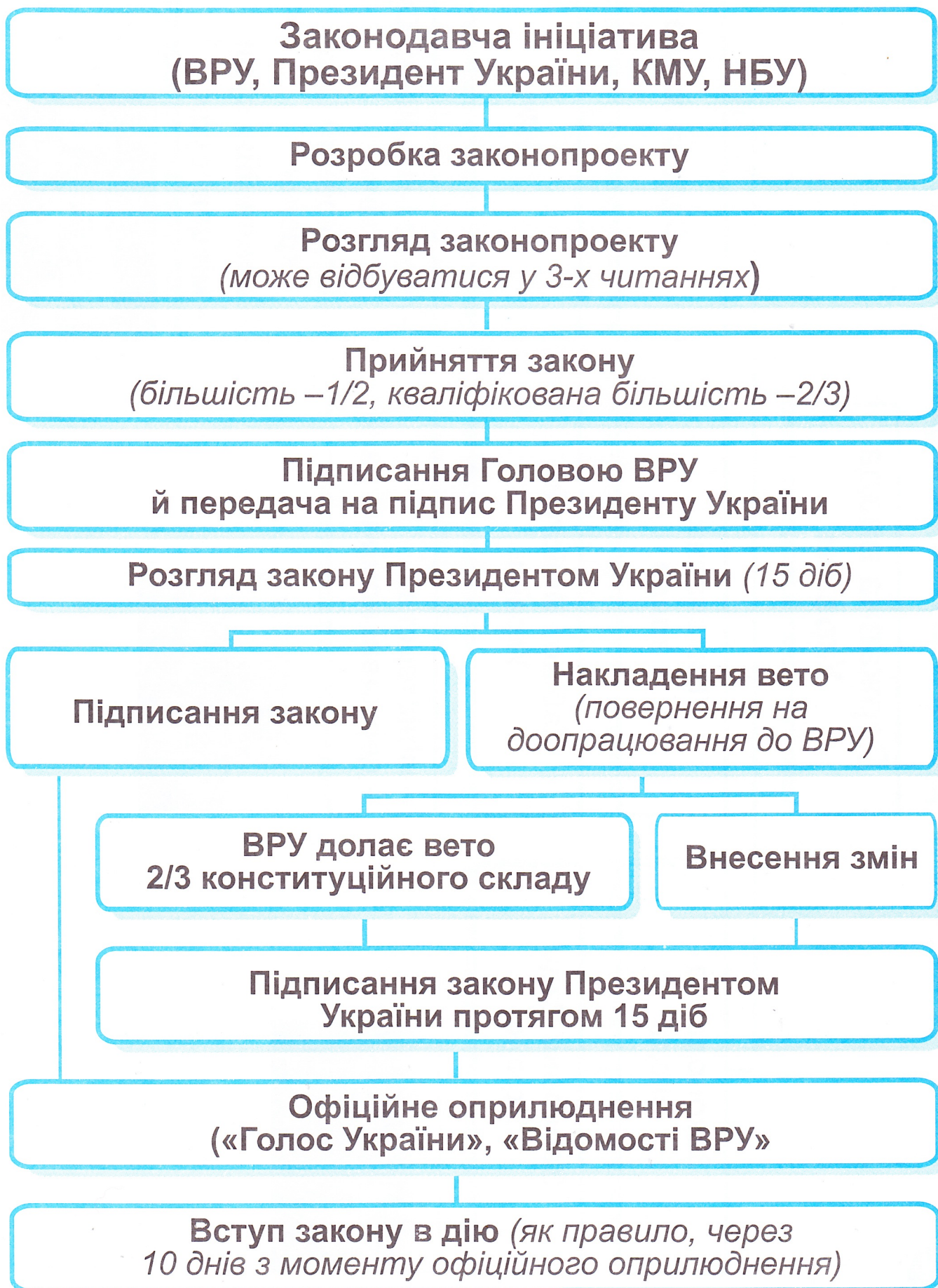

* **Виборча система** — це порядок формування виборних органів держави та органів місцевого управління (самоврядування на основі Конституції та законів).

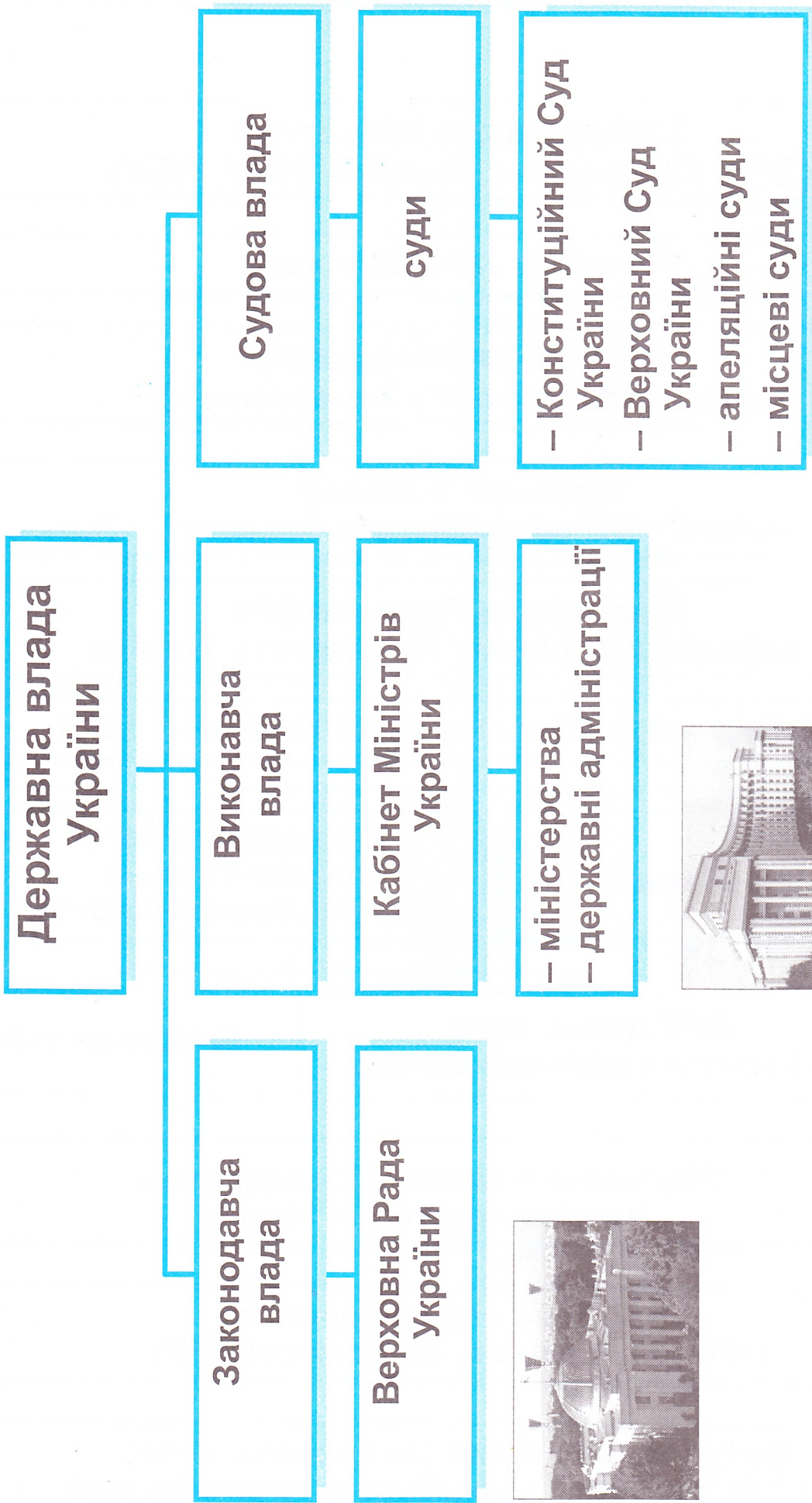
40 СТРУКТУРА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

41 ЗАКОНОДАВЧИЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ

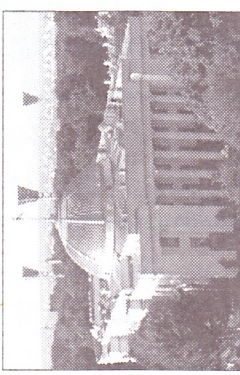
ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Державна влада України

Законодавча влада

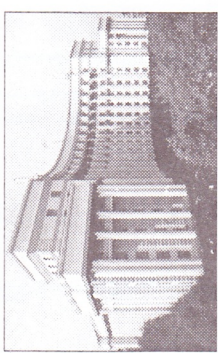
Верховна Рада України

Виконавча влада

Кабінет Міністрів України

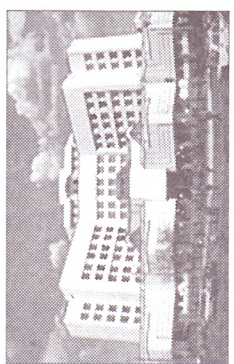
— міністерства
— державні адміністрації

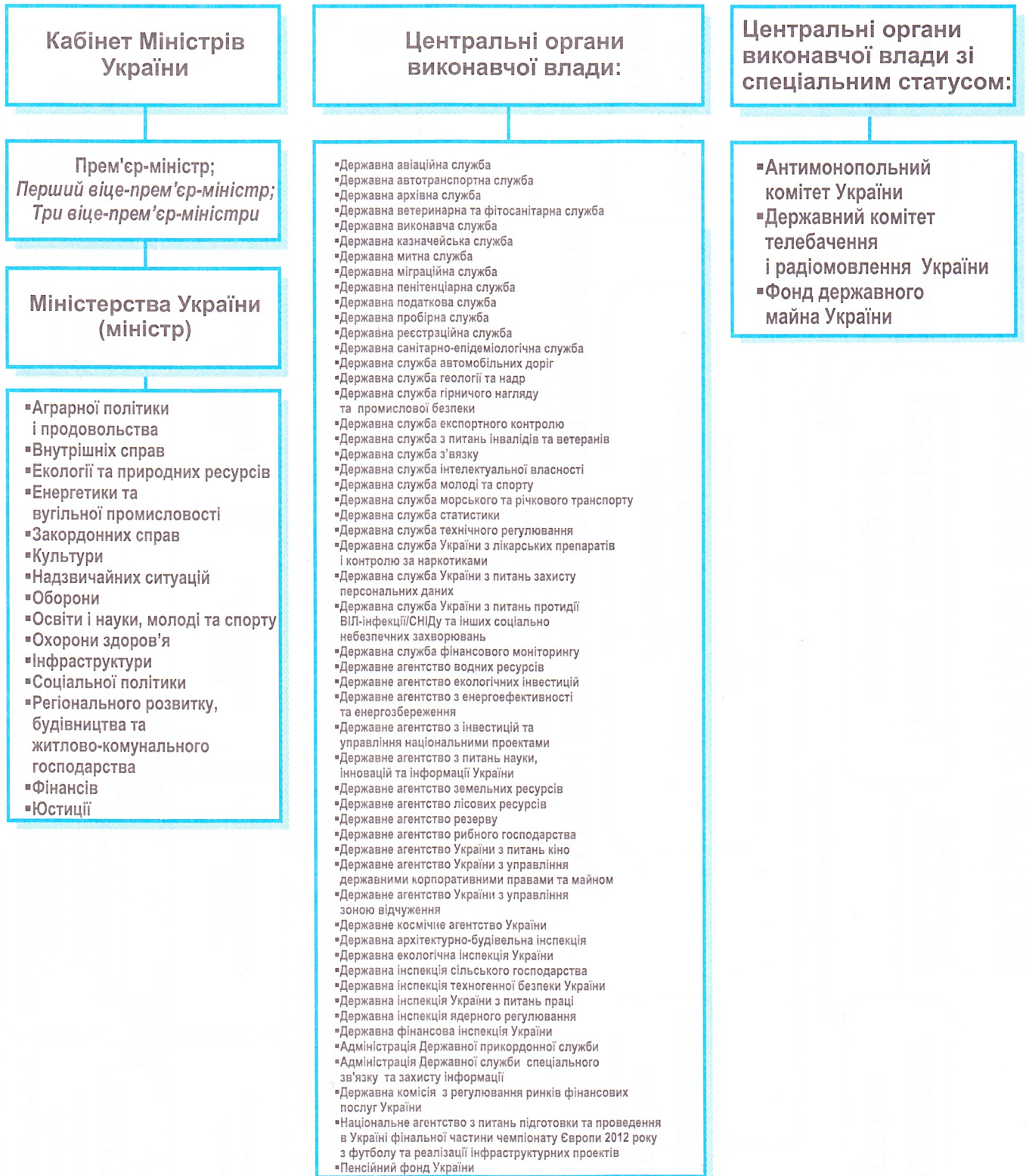
Судова влада

суди

- Конституційний Суд України
- Верховний Суд України
- апеляційні суди
- місцеві суди

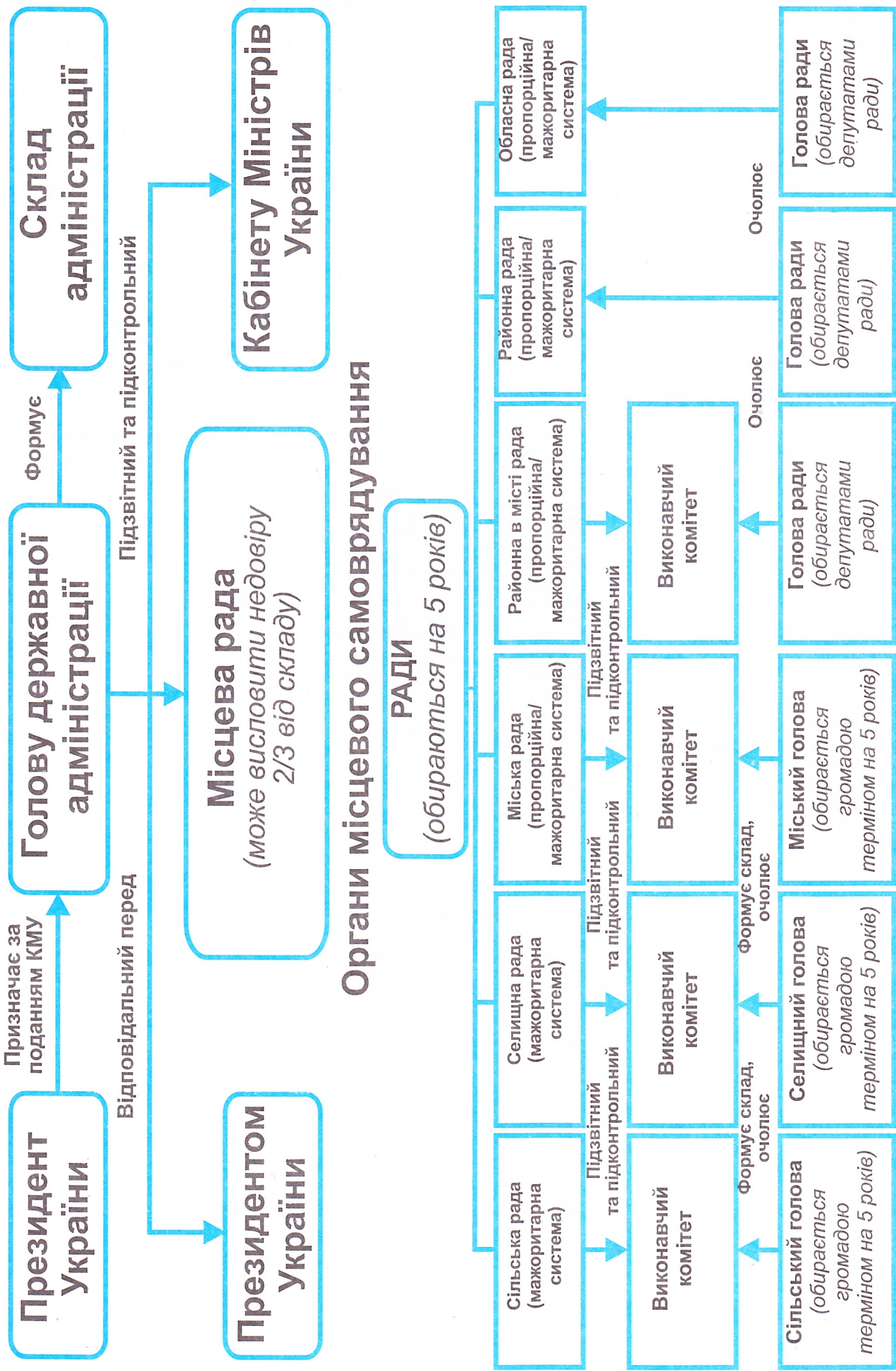

Центральні органи виконавчої влади

Відповідно до указу Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 09.12.2010 р., Три віце-прем'єр-міністри одночасно очолюють міністерства, відповідно: інфраструктури, соціальної політики, регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства.

МІСЦЕВІ ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Переконання

Ознайомлення із рішеннями державних органів

Виховання

Обмін передовим досвідом

Пояснення (роз'яснення) рішень органів державної влади (інструкції, вказівки, листи, семінари, наради)

Примус

Заходи адміністративного припинення

Затримання

Вказівка

Огляд осіб і речей

Привід

Застосування заходів фізичного впливу та спецзасобів

Вилучення майна, документів

Перевірка документів, що засвідчують особу

Доставлення порушника в органи правопорядку для складання протоколу

Заходи адміністративного попередження

Адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі

Закриття окремих ділянок кордону

Карантин

Заборона виїзду та ввезення вантажів

Заохочення

Адміністративні стягнення

Штраф

Попередження

Оплатне вилучення предмета

Конфіскація предмета

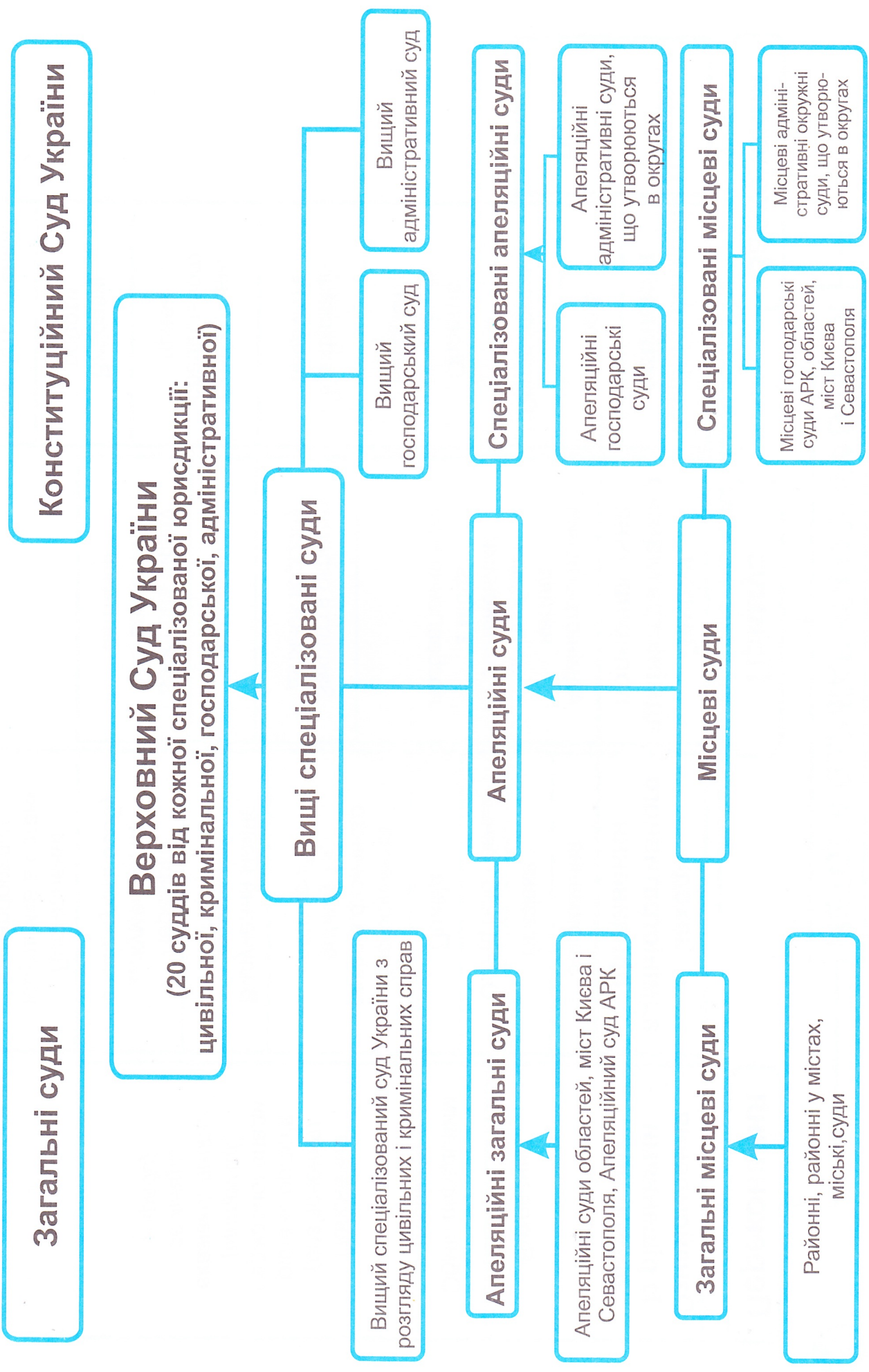
Позбавлення спеціального права

Виправні роботи

Адміністративний арешт

Нагороди

Пільги

Конституційний Суд України

Склад

Конституційний Суд України складається із 18 суддів. Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по 6 суддів Конституційного Суду

Судею Конституційного Суду України може бути громадянин України, який на день призначення досяг 40 років, має вищу юридичну освіту і стаж роботи за фахом не менш як 10 років, проживає в Україні протягом останніх 20 років та володіє державною мовою

Суддя Конституційного Суду України призначається на 9 років без права бути призначеним на повторний строк.

Повноваження

Конституційний Суд приймає рішення та дає висновок у справах щодо:

конституційності законів та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим

відповідність чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради для надання згоди на їх обов'язковість, Конституції України

дотримання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

офіційне тлумачення Конституції та законів України.

Форми звернень до КСУ

Конституційне подання — це письмове клопотання до Конституційного Суду про визнання правового акта (або його окремих положень) неконституційними, про визначення неконституційності міжнародного договору або про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України. Конституційним поданням є також звернення Верховної Ради про надання висновків щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту

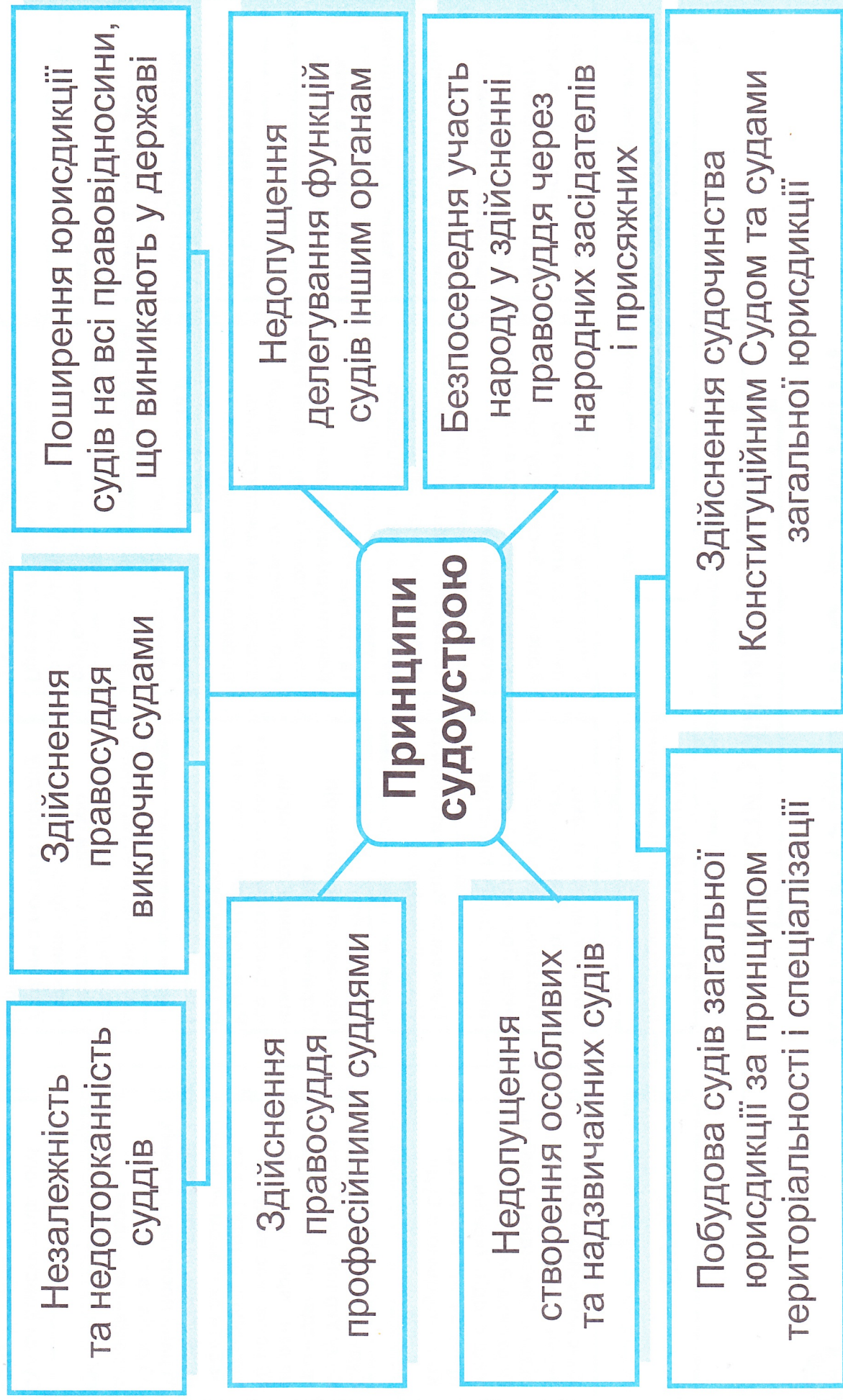
Конституційне звернення — це письмове клопотання до Конституційного Суду про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи

суб'єктами права на конституційне звернення з питань дачі висновків Конституційним Судом є громадяни України, іноземці, особи без громадянства, юридичні особи.

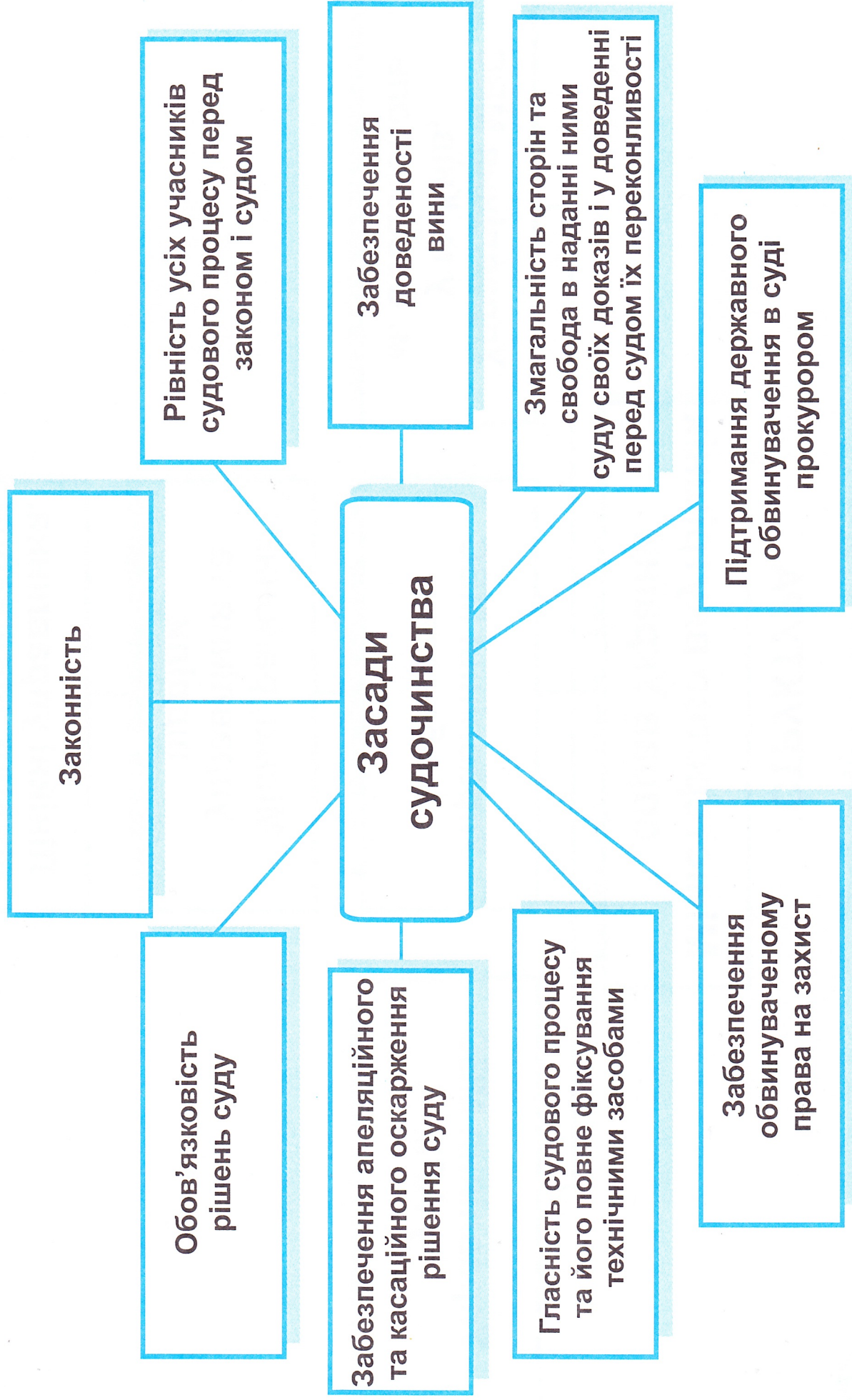
суб'єктами права на конституційне подання є: Президент України, не менше як 45 народних депутатів, Верховний Суд, Уповноважений Верховної Ради з прав людини, Верховна Рада Автономної Республіки Крим.

ПРИНЦИПИ СУДОУСТРОЮ УКРАЇНИ

(організація діяльності судів)

ЗАСАДИ СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

СТРУКТУРА

Міністерство внутрішніх
справ України

Управління МВС
у АРК

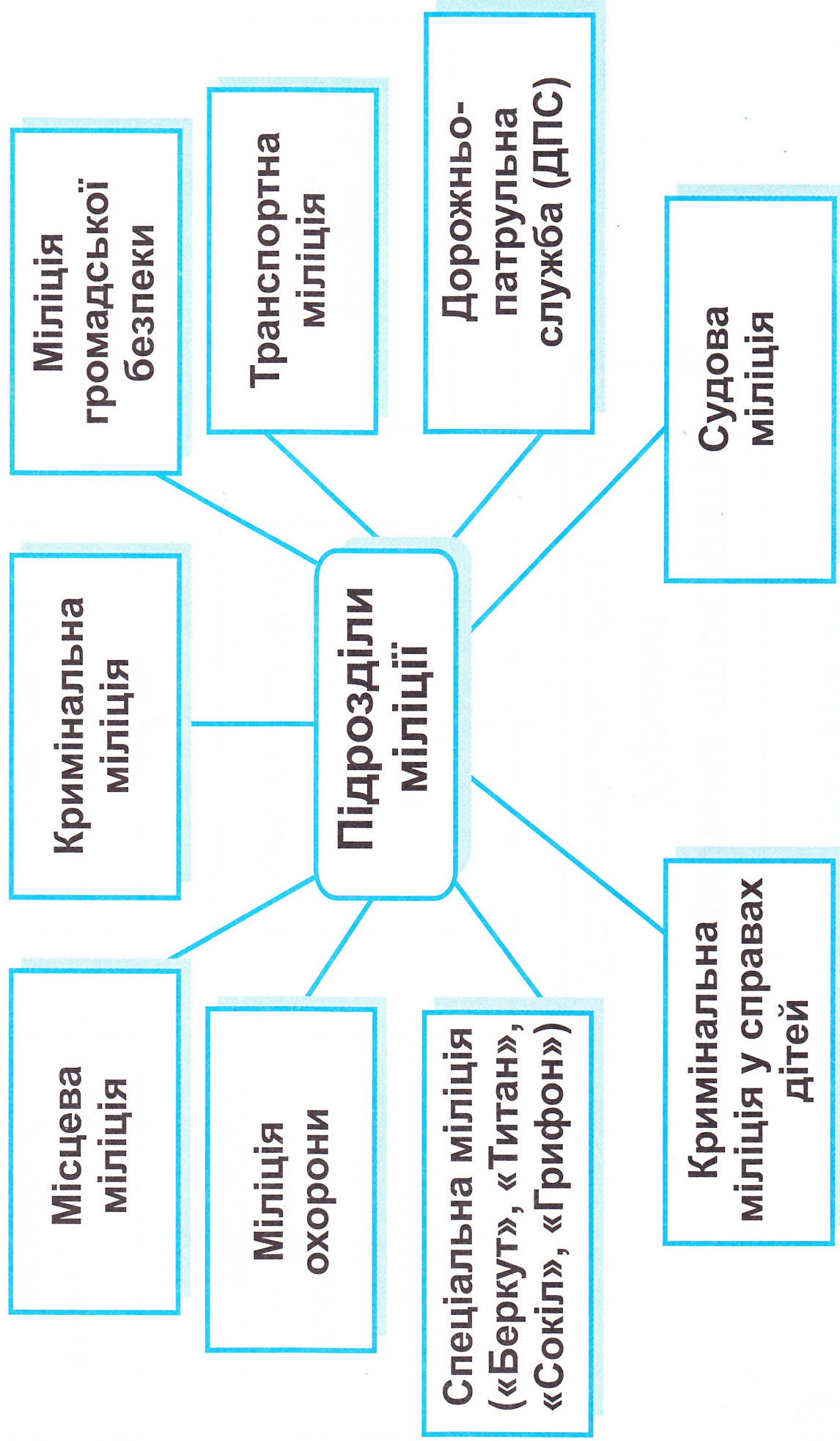
Управління МВС
в областях

Управління МВС
у м. Київ,
м. Севастополь

Міські, районні
управління та
відділи

Лінійні управління,
відділи, відділення,
пункти

ПІДРОЗДІЛИ

**Генеральна прокуратура
України**
(Генеральний прокурор)

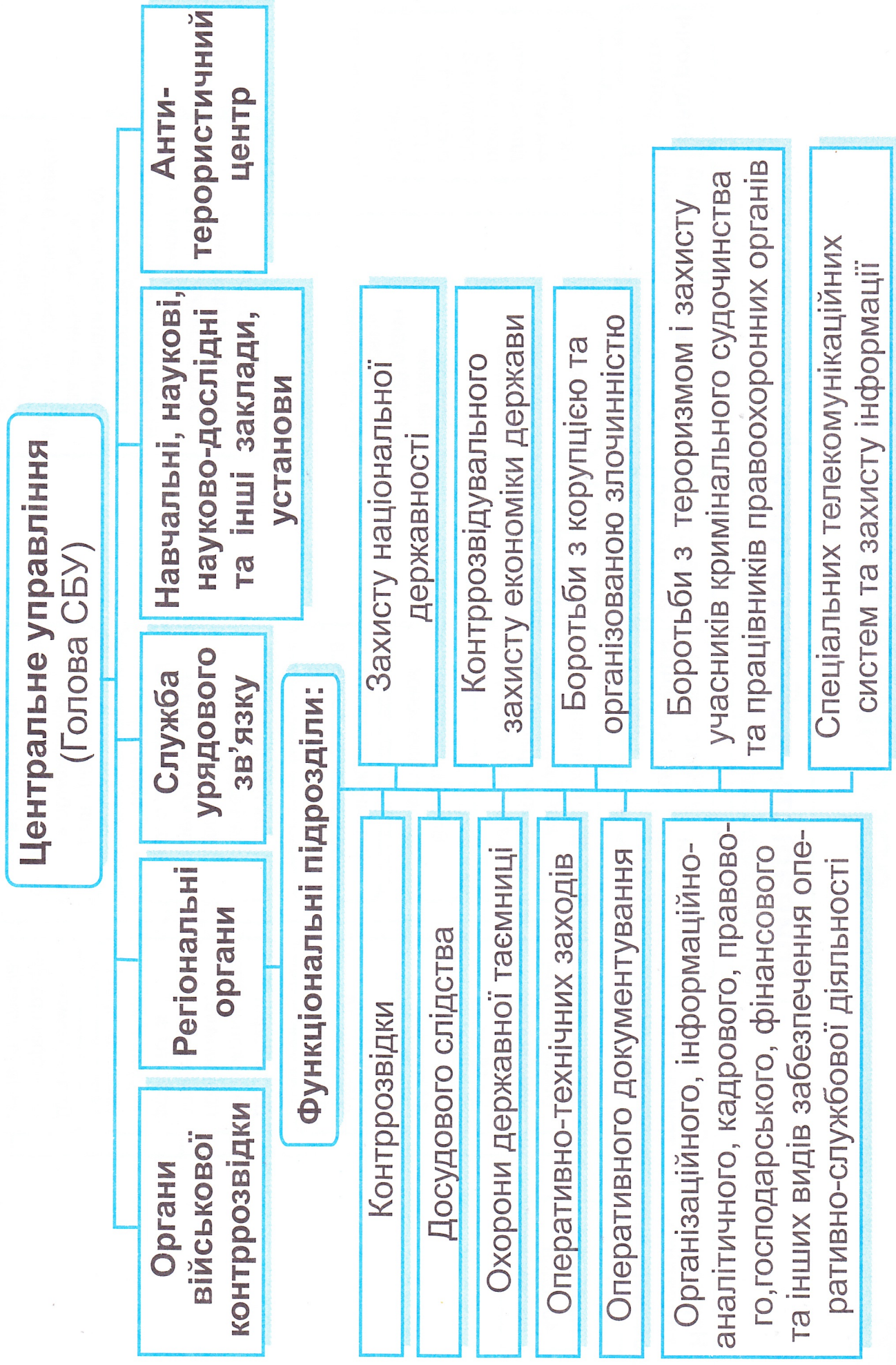
Обласні
прокуратури,
прокуратури
м. Києва,
м. Севастополя

Військові
прокуратури
регіонів, військова
прокуратура ВМС

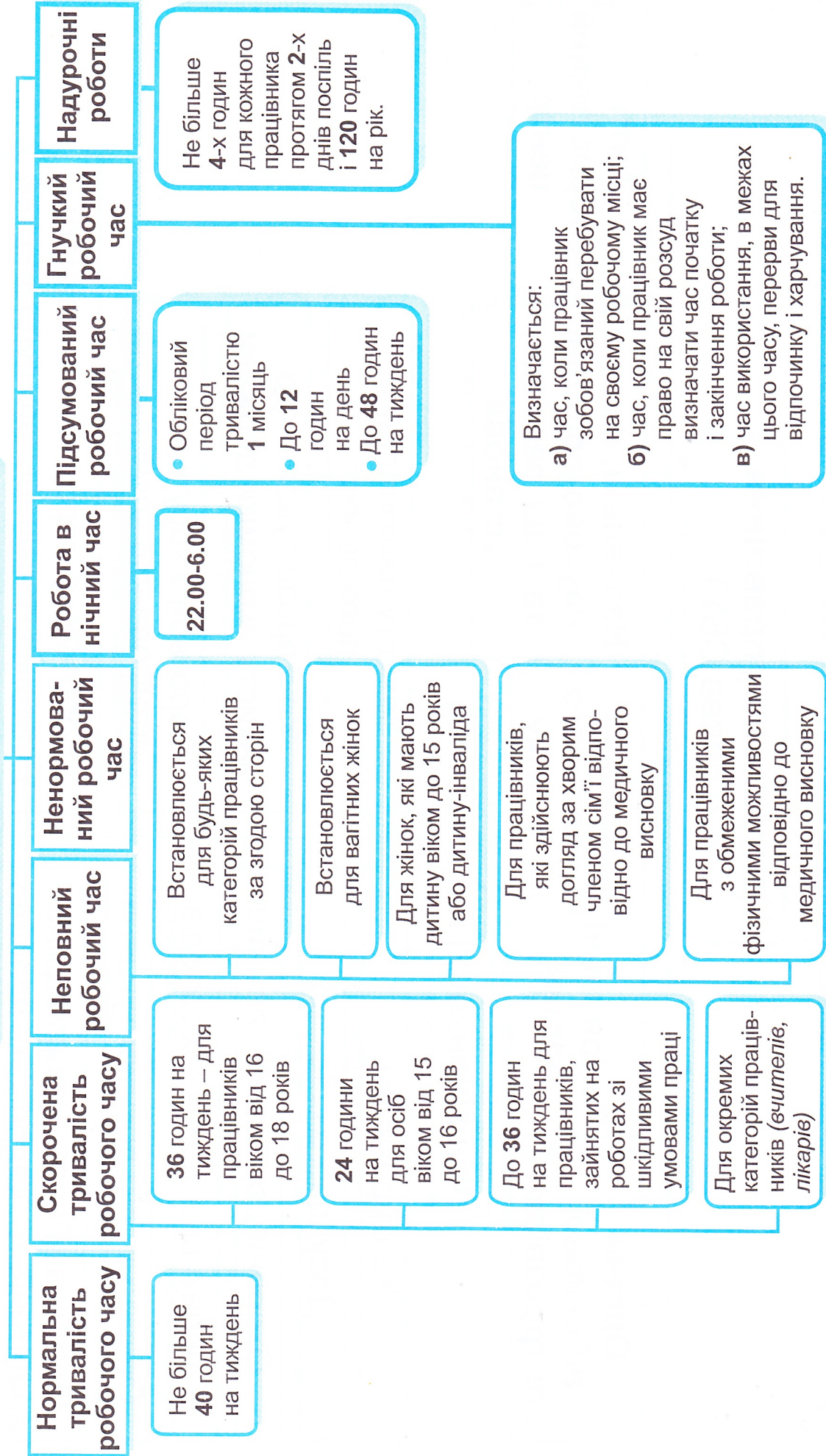
Прокуратура
АРК

Міські, районні,
міжрайонні
прокуратури

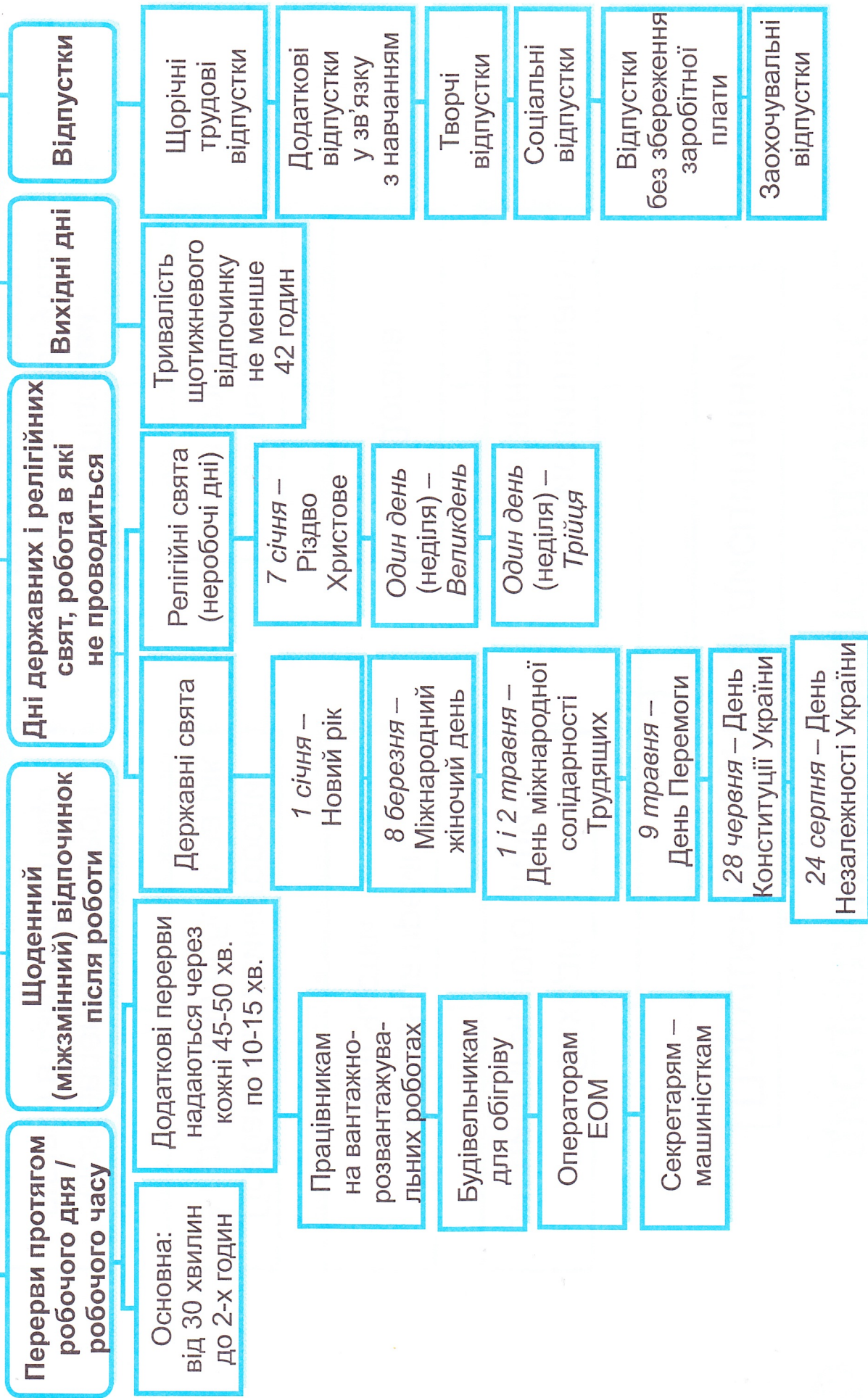
Військові
прокуратури
гарнізонів

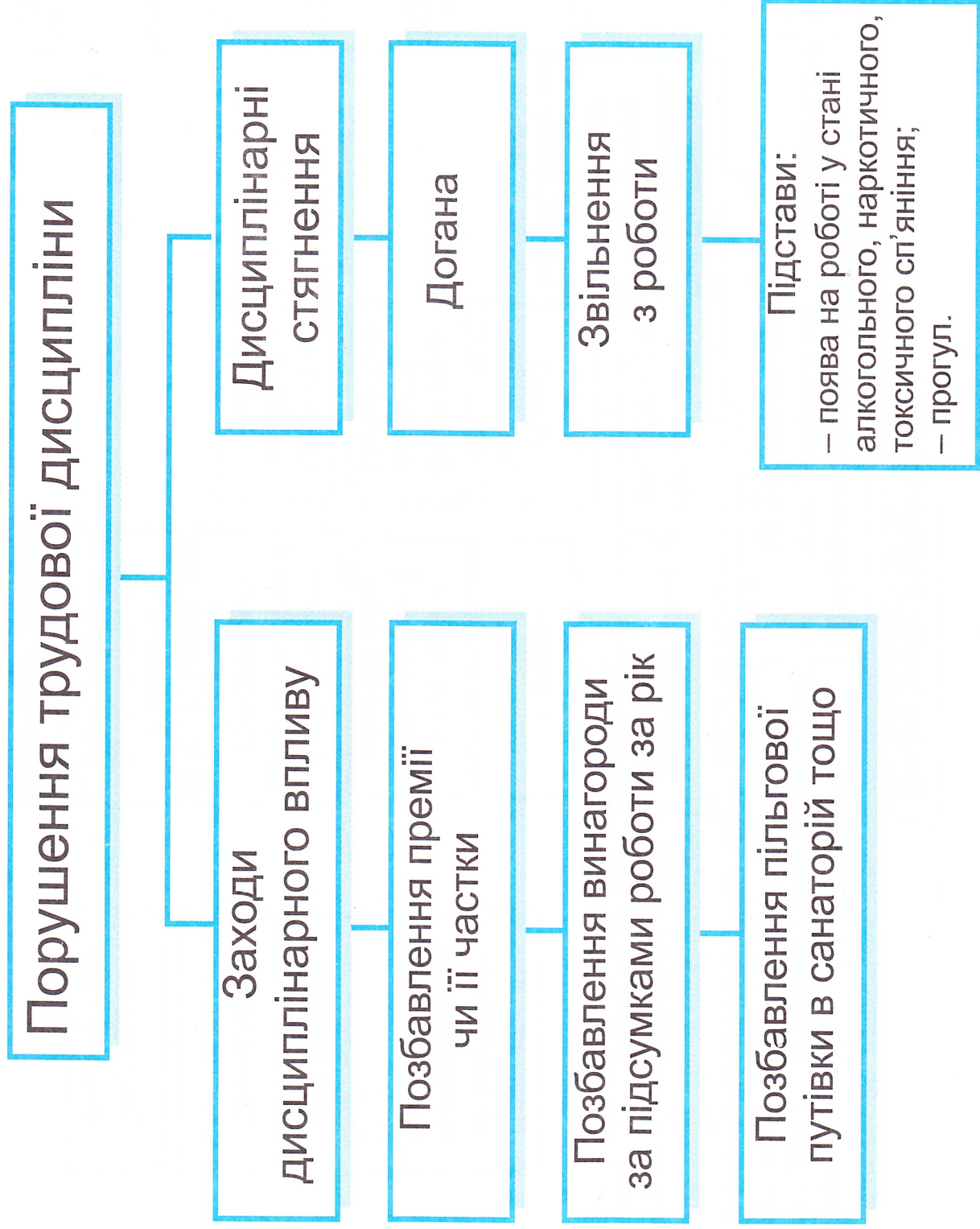

Тривалість робочого часу

Види часу відпочинку

МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Види матеріальної відповідальності

Обмежена
(працівники несуть відповідальність у розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше свого середнього заробітку)

Настає для працівників у випадку, коли шкода заподіяна знищенням або зіпсуванням через недбалість

Настає для керівників у випадках грошових витрат, не правильного зберігання майнових чи грошових цінностей, не вживання заходів щодо запобігання простоям, випуску недоброякісної продукції, знищення чи зіпсування матеріальних цінностей

Повна
(шкода відшкодовується у повному обсязі)

При укладенні письмового договору про повну матеріальну відповідальність

За майно, отримане під звіт за разовим дорученням

Шкода завдана в результаті скоєння злочину

Шкоду завдано в стані алкогольного, наркотичного або токсичного сп'яніння

Умисне знищення (псування) майна

Відповідно до закону за пряму дійсну майнову шкоду

Шкоду завдано внаслідок дій, що не належать до трудових обов'язків працівника

За незаконне звільнення (переведення), є рішення суду

Керівник юридичної особи за порушення (затримку) строків виплат зарплати

За розголошення державної таємниці, іншої захищеної законом інформації

Підвищена
(кратна)(шкода заподіяна умисним псуванням, недостачею або втратою окремих видів майна, а також, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір)

Шкода завдана працівниками, діяльність яких пов'язана із кошовними металами, камінням, ювелірними виробами (недостача, наднормовані витрати ...)

Розкрадання, нестача, знищення, псування, недостача або наднормовані витрати бланків цінних паперів та документів суворого обліку

ГРАНИЧНІ НОРМИ ПІДНІМАННЯ ТА ПЕРЕМІЩЕННЯ ВАНТАЖІВ ПІДЛІТКАМИ ПІД ЧАС КОРОТКОЧАСНОЇ ТА ТРИВАЛОЇ РОБОТИ

Календарний вік (років)	Граничні норми ваги (вантаж) в кг			
	Короткочасна робота		Тривала робота	
	Юнаки	Дівчата	Юнаки	Дівчата
14	5	2,5	—	—
15	12	16	8,4	4,2
16	14	7	11,2	5,6
17	16	8	12,6	6,3

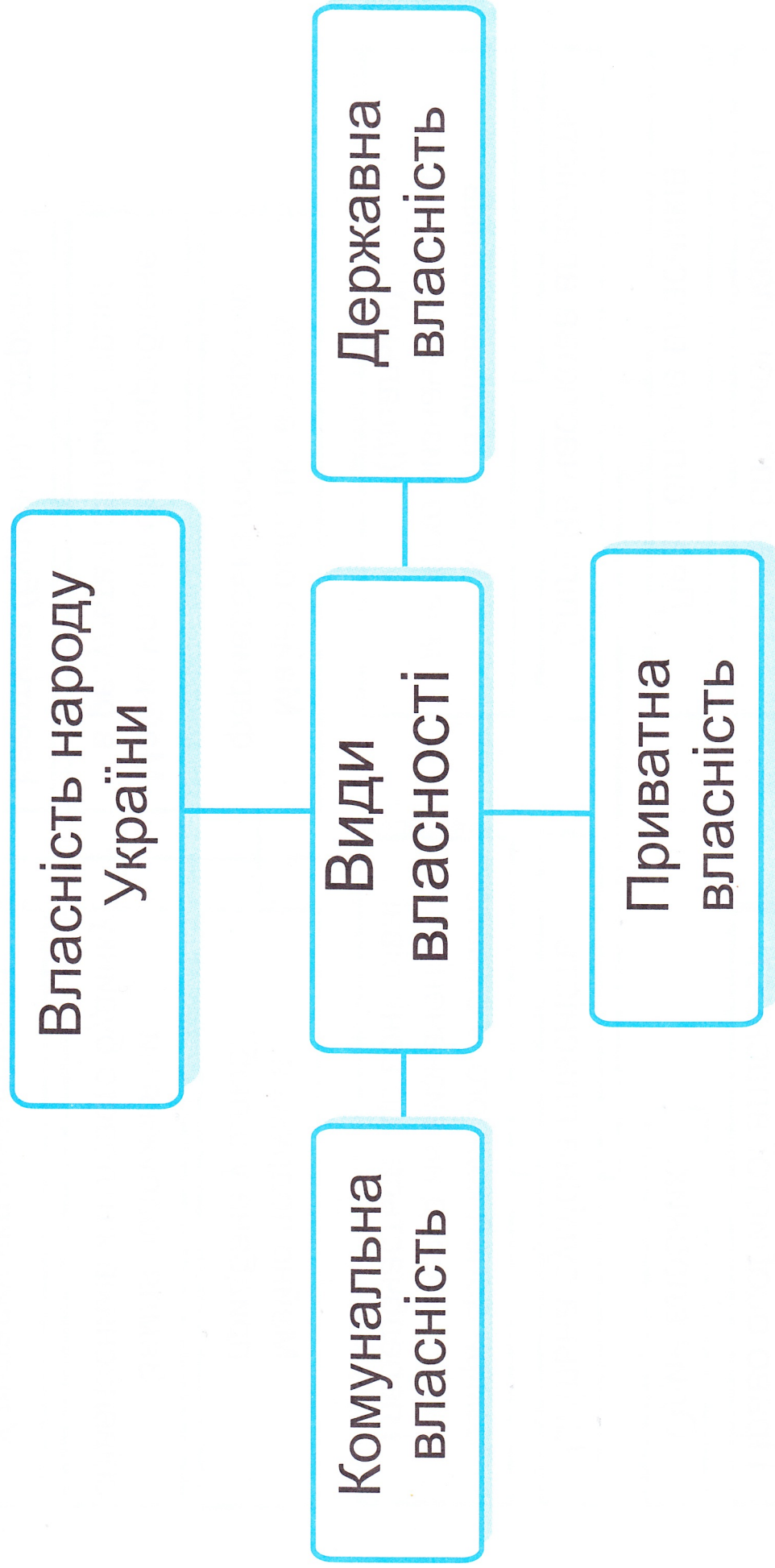
Короткочасна робота — 1–2 підняття та переміщення вантажу.

Тривала робота — більше ніж 2 підняття та переміщення протягом 1 год. робочого часу.

ГРАНИЧНІ НОРМИ СУМАРНОЇ ВАГИ ВАНТАЖУ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ У РОЗРАХУНКУ НА 1 ГОД РОБОЧОГО ЧАСУ

Календарний вік (років)	Граничні норми ваги (вантаж) в кг			
	Короткочасна робота		Тривала робота	
	Юнаки	Дівчата	Юнаки	Дівчата
14	10	5	7	3,5
15	48	12	24	6
16	160	40	80	20
17	272	72	130	32

ВИДИ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

ФОРМИ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Форми права власності

Право особистої власності

Один власник

Спільна сумісна власність

Розміри долей кожного із співвласників наперед не визначені, хоч і передбачається, що вони рівні

Право спільної власності

Два і більше власників

Спільна часткова власність

Кожен із співвласників має чітко визначену свою долю (ідеальну)

Майно подружжя, придбане у шлюбі

Земля подружжя чи співвласників житлового будинку

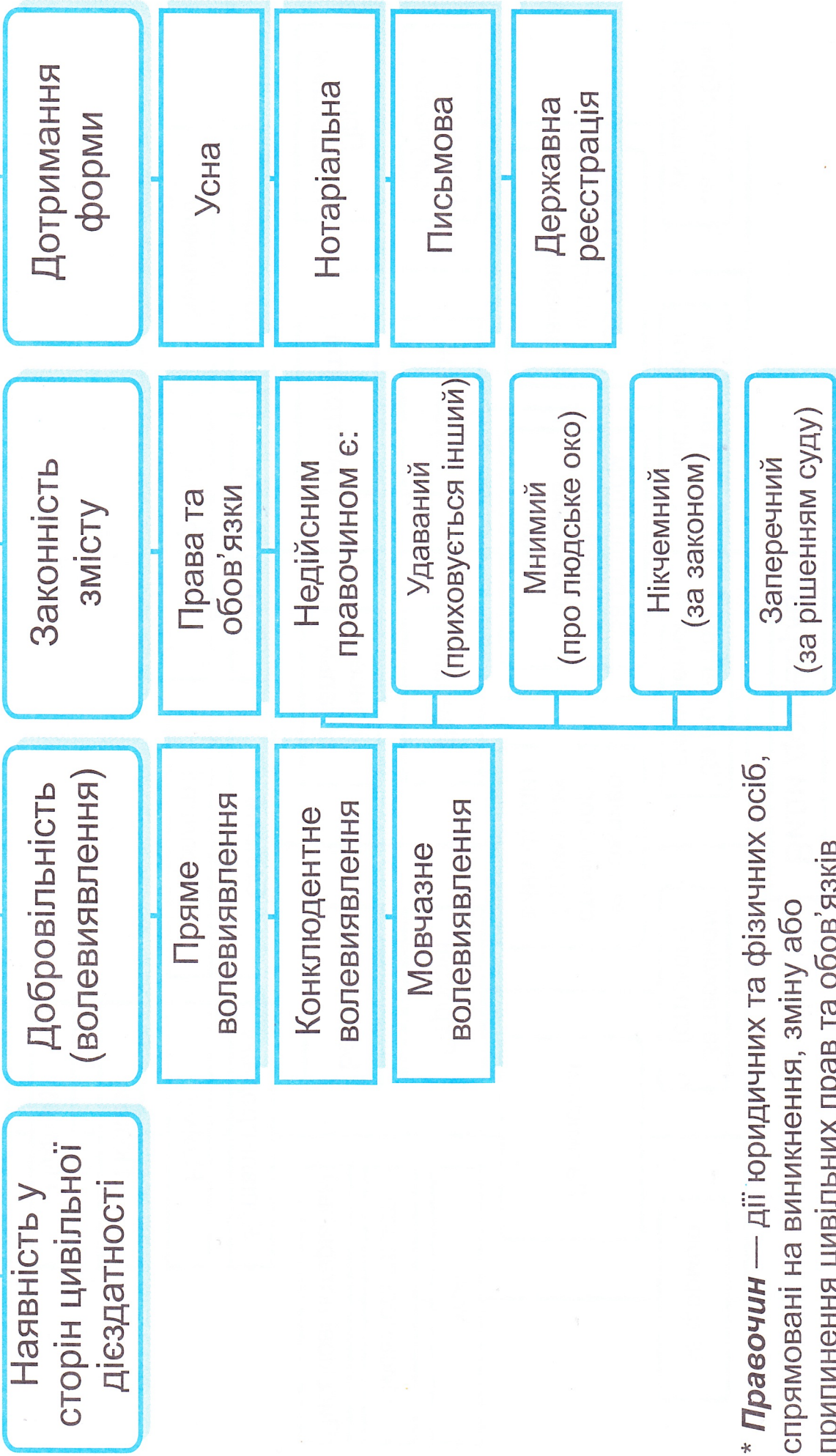
У випадку укладення угоди між особами про встановлення спільної сумісної власності

Майно осіб, що ведуть фермерське господарство

Майно членів сім'ї, зароблене в результаті спільної праці

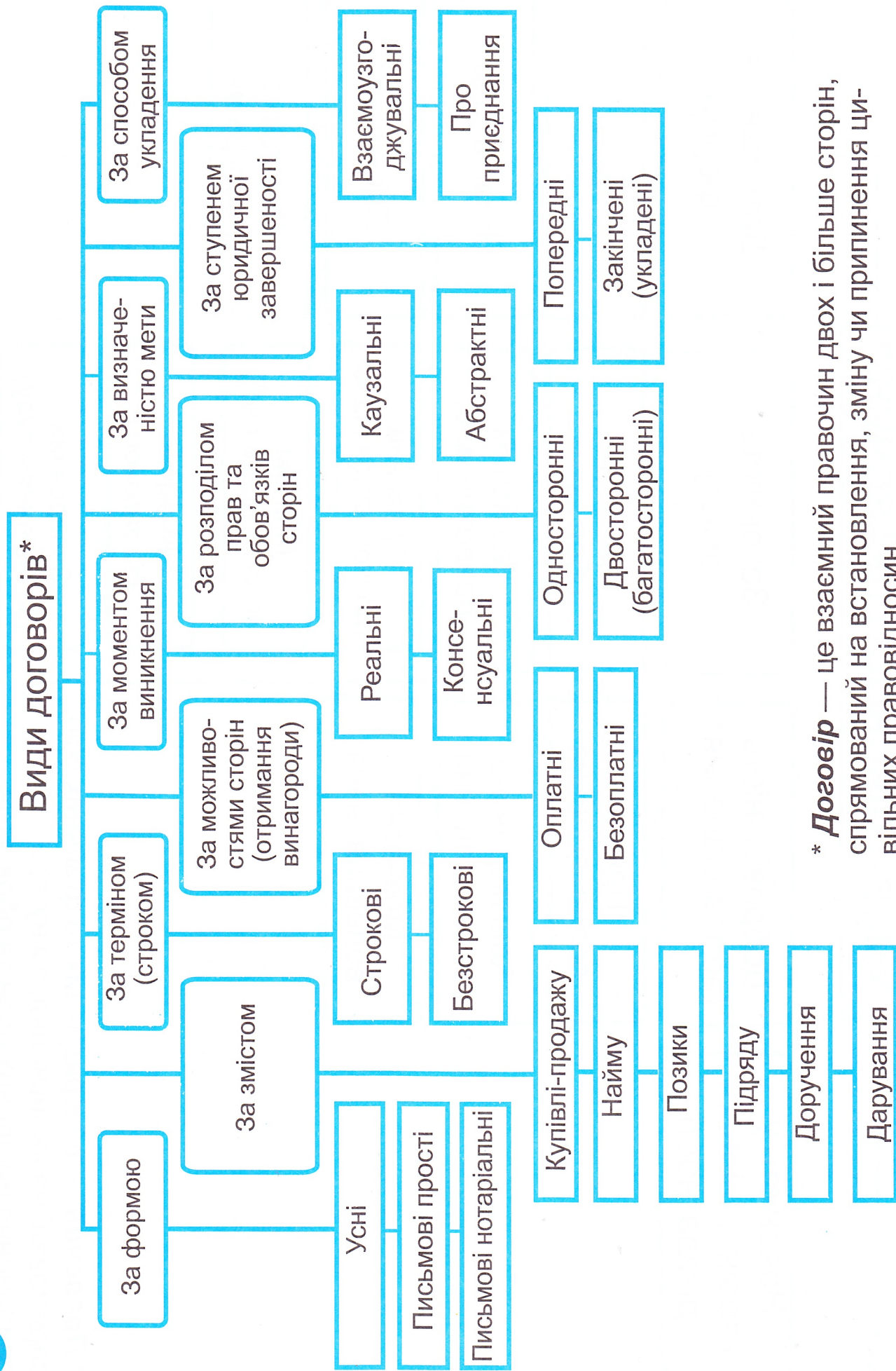
Квартира (будинок), одержана в результаті приватизації за письмовою згодою усіх членів сім'ї наймача

УМОВИ ДІЙСНОСТІ ПРАВОЧИНУ*

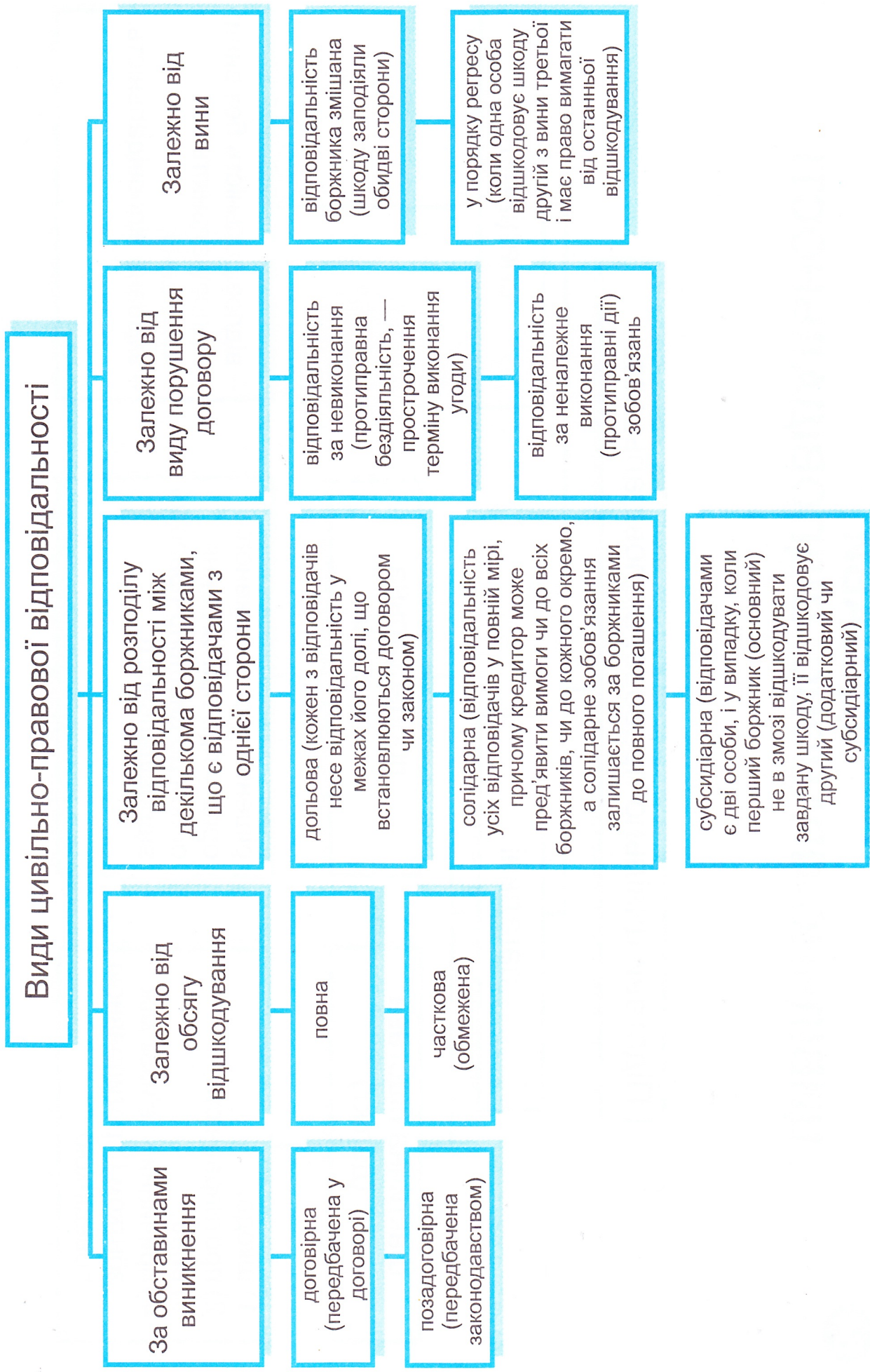

* **Правочин** — дії юридичних та фізичних осіб, спрямовані на виникнення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків

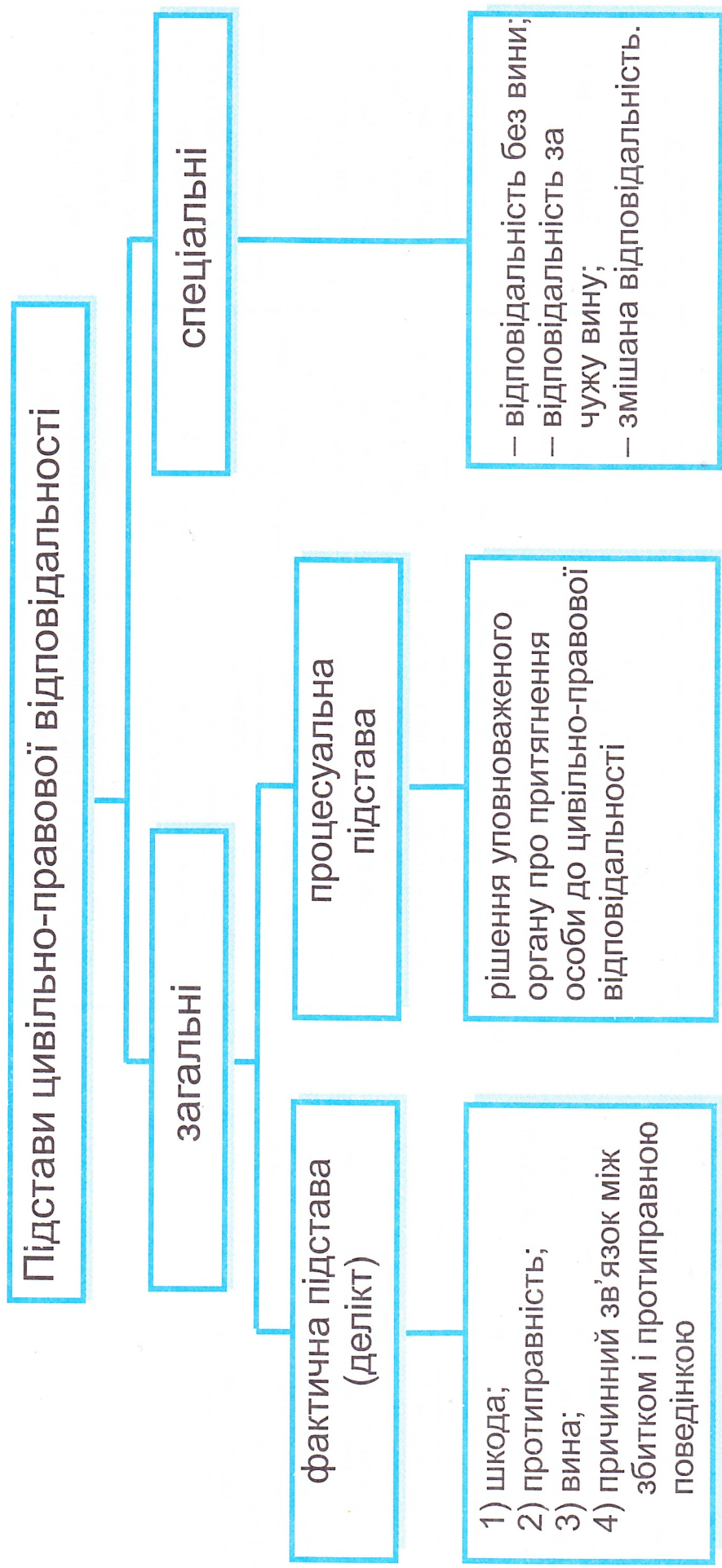
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ДОГОВОРИ

* **Договір** — це взаємний правочин двох і більше сторін, спрямований на встановлення, зміну чи припинення цивільних правовідносин.

ПІДСТАВИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

СПОСОБИ СПАДКУВАННЯ

Способи спадкування

За законом

Черги спадкоємців:

1) діти (у тому числі усиновлені), той з подружжя, який його пережив, батьки (усиновителі) померлого

2) рідні брати та сестри спадкодавця, його баба та дід як з боку батька, так і з боку матері

3) рідні дядько та тітка спадкодавця

4) особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як 5 років до часу відкриття спадщини

5) інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно, утриманці спадкодавця

За заповітом

Умови дійсності:

Дієздатність заповідача

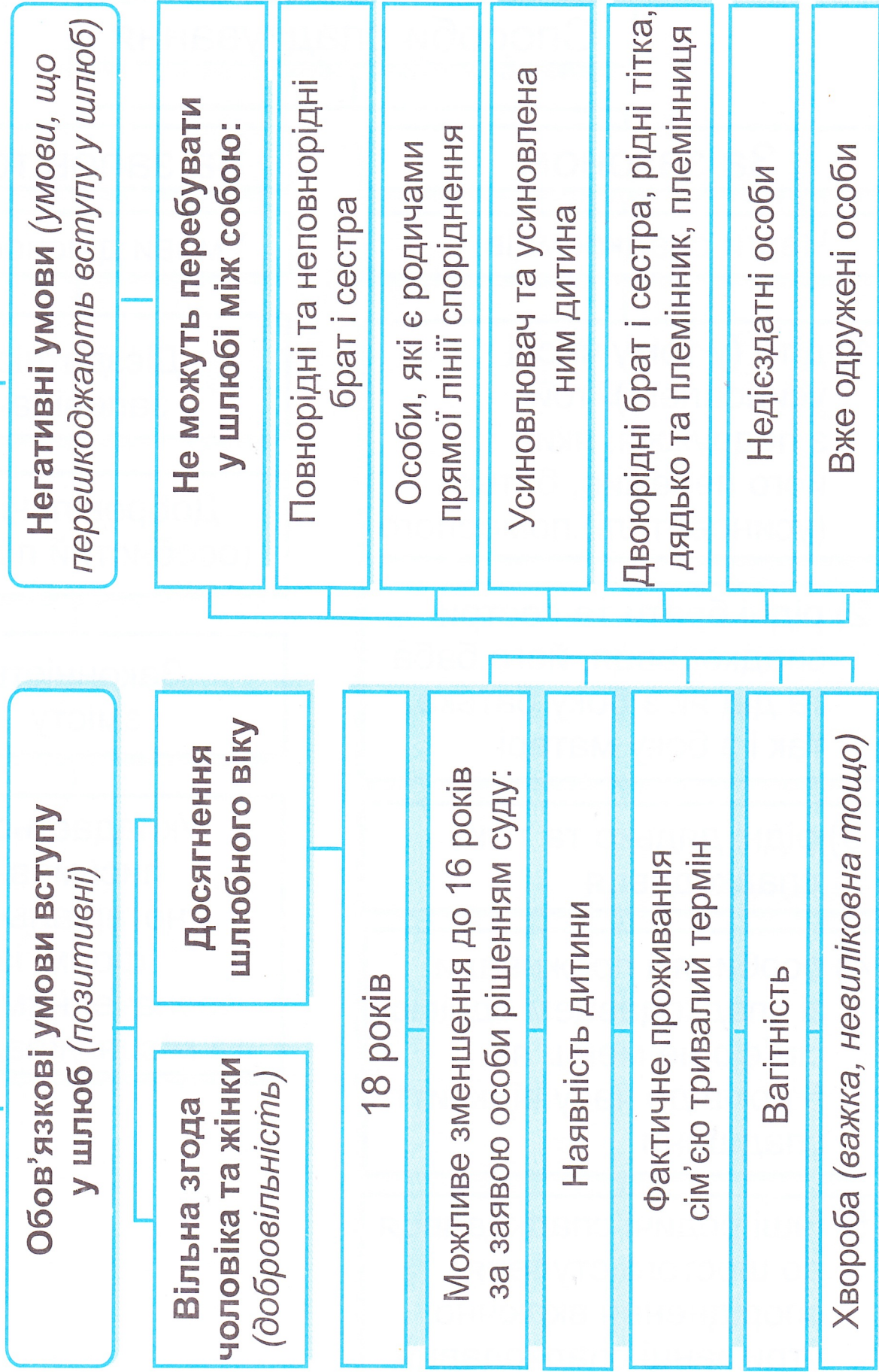
Добровільність (особистий підпис)

Законність змісту

Укладається у письмовій нотаріальній формі із зазначенням часу та місця укладення

ШЛЮБ

Вступ у шлюб

ПРИПИНЕННЯ ШЛЮБУ

Смерть одного з подружжя
або оголошення його померлим

Державний орган реєстрації
актів цивільного стану

Визнає шлюб
недійсним, який
зареєстрований

З особою, що
перебуває
в іншому шлюбі

Між особами, які є
родичами прямої
лінії споріднення,
між рідними братом
та сестрою

З особою, яка
визнана
недієздатною

За заявою:

Подружжя, яке
не має дітей

Одного з подружжя,
якщо другий
з подружжя:

Визнаний
безвісно відсутнім

Визнаний
недієздатним

Засуджений за
вчинення злочину
до позбавлення
волі на строк не
менше як 3 роки

Розірвання шлюбу
(приймає рішення)

Суд

За позовом одного із подружжя

За спільною заявою
подружжя, яке має дітей

Недійсний шлюб

У разі визнання
його фіктивним

Зареєстрований без вільної
згоди жінки або чоловіка

За вимогою
(може бути визнаний *недійсним*)

Між двоюрідними
братом та сестрою;
між тіткою, дядьком
та племінником,
племінницею

З особою, яка приховала
свою тяжку хворобу або
хворобу, небезпечну
для другого з подружжя
і їхніх нащадків

З особою, яка
не досягла шлюбного
віку і якій не було
надано право на шлюб

Між усиновлювачем
та усиновленою
ним дитиною

ШЛЯХИ ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

Шляхи влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування

Усиновлення

Усиновлювачем може бути дієздатна особа віком не молодше 21 року (за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини), що старша за дитину, яку вона бажає усиновити, не менш як на 15 років. Різниця у віці між усиновлювачем та дитиною не може бути більшою ніж 45 років

Не можуть бути усиновлювачами особи, які:

- обмежені у дієздатності;
- визнані недієздатними;
- позбавлені батьківських прав, якщо ці права не були поновлені;
- були усиновлювачами іншої дитини, але усиновлення було скасовано або визнане недійсним з їхньої вини;
- перебувають на обліку або на лікуванні у психоневрологічному чи наркологічному диспансері;
- зловживають спиртними напоями або наркотичними засобами;
- не мають постійного місця проживання та постійного заробітку;
- страждають на окремі хвороби

Опіка та піклування

Опіка встановлюється над малолітньою особою, яка не досягла 14 років, яка позбавлена батьківського піклування, та фізичною особою, яка визнана недієздатною

Піклування

встановлюється неповнолітньою особою у віці від 14 до 18 років, яка позбавлена батьківського піклування, та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена судом

Патронат

За договором про **патронат** орган опіки та піклування передає дитину, яка є сиротою або з інших причин позбавлена батьківського піклування, на виховання в сім'ю іншої особи (патронатного вихователя) до досягнення дитиною повноліття.

На передачу дитини у сім'ю патронатного вихователя потрібна згода дитини, якщо вона досягла такого віку, що може її висловити. За виховання дитини патронатному вихователю встановлюється плата, розмір якої визначається за його домовленістю з органом опіки та піклування.

Прийомна сім'я

Прийомна сім'я — сім'я, яка добровільно взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Подружжя або особа, яка не перебуває у шлюбі, що взяла для спільного проживання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, є прийомними батьками. Прийомними батьками можуть бути лише працездатні особи.

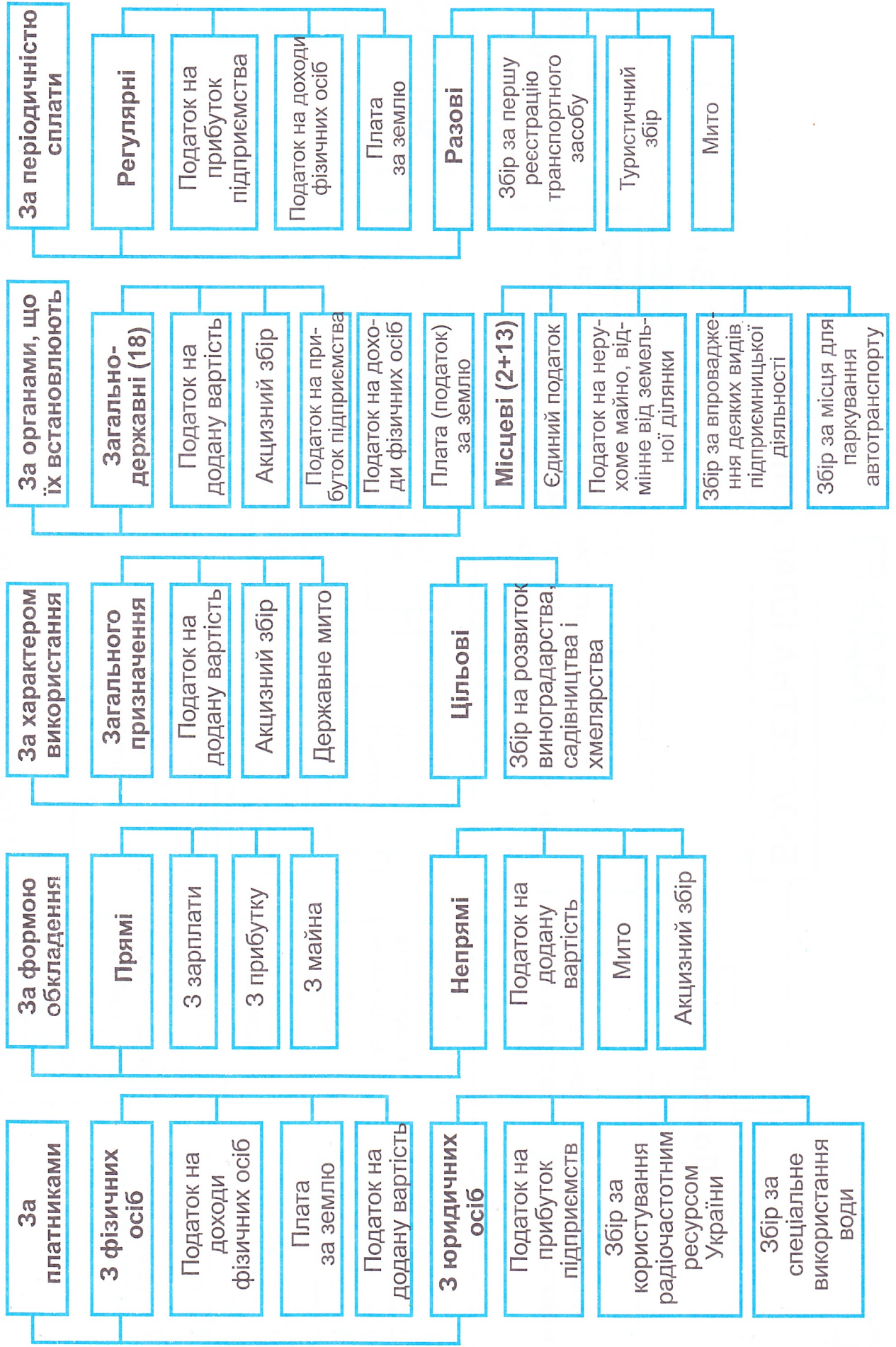
Дитячий будинок сімейного типу

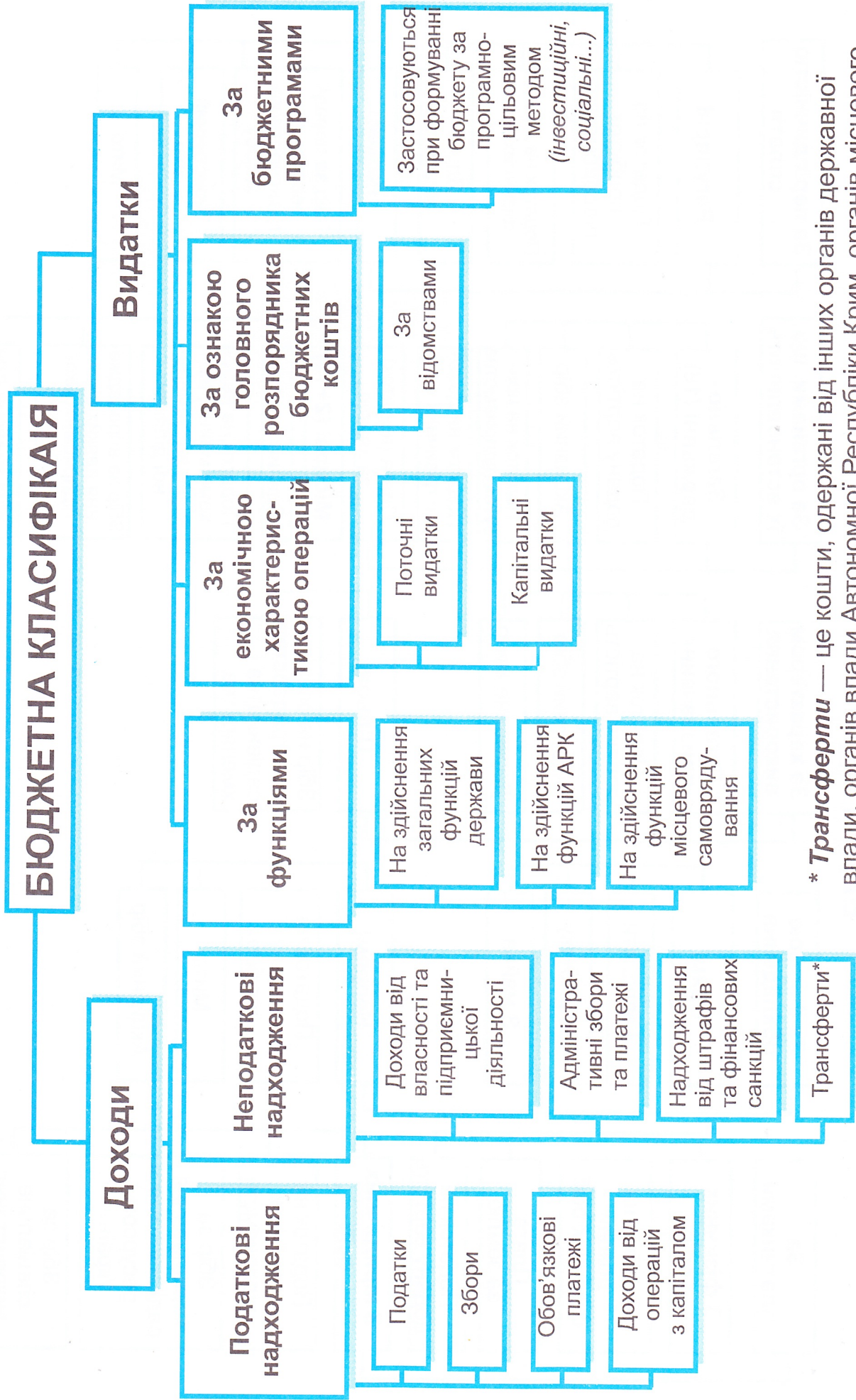
Дитячий будинок сімейного типу — це окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, для забезпечення сімейним вихованням та спільним проживанням не менш як п'яти дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Батьки-вихователі — це подружжя або окрема особа, що не перебуває у шлюбі, які взяли дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування для виховання, та спільного проживання.

Батькам-вихователям для потреб дитячого будинку сімейного типу позачергово надається обкладаний індивідуальний житловий будинок або багатокімнатна квартира

ВИДИ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

* **Трансферти** — це кошти, одержані від інших органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі.

Соціальне страхування в Україні

Загальнообов'язкове соціальне страхування

пенсійне страхування

страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням

медичне страхування

страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності

страхування на випадок безробіття

Добровільне страхування

страхування життя

медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)

страхування транспорту

страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ

страхування цивільної відповідальності транспорту

страхування від нещасних випадків

страхування здоров'я на випадок хвороби

страхування вантажів та багажу

страхування майна

страхування відповідальності перед третіми особами

Обов'язкове страхування

медичне страхування

особисте страхування працівників

страхування пожежної охорони

страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини

авіаційне страхування цивільної авіації

страхування об'єктів космічної діяльності

особисте страхування медичних і фармацевтичних працівників

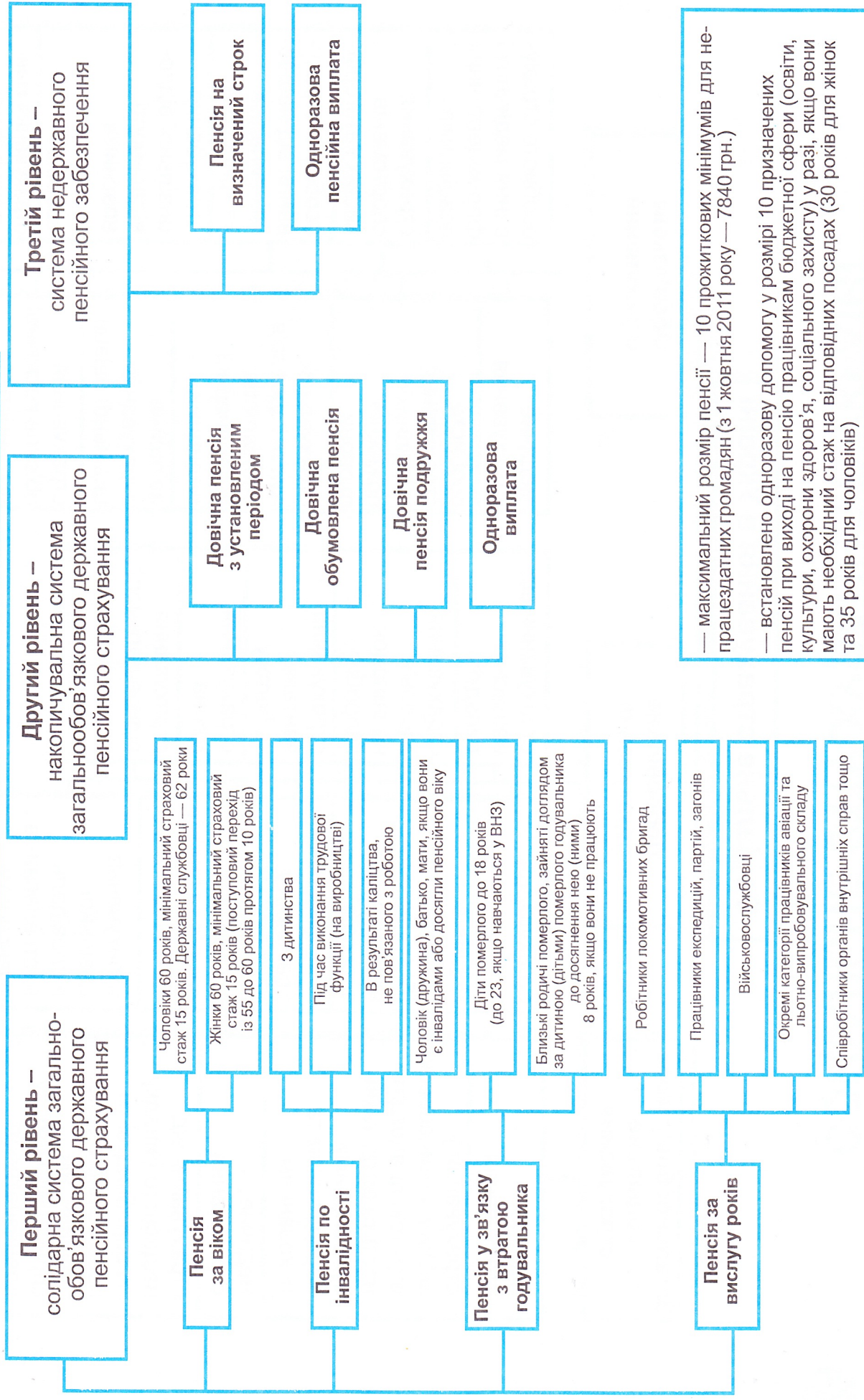
страхування спортсменів вищих категорій

особисте страхування від нещасних випадків на транспорті

страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів

страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу тощо

РІВНІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Зміст

1. Передумови виникнення держави та права
2. Теорії виникнення держави
3. Шляхи походження держави та права
4. Класичні форми виникнення держави
5. Історичні типи держави
6. Основні етапи розвитку української державності
7. Ознаки держави
8. Функції держави
9. Форми реалізації функцій держави. Методи реалізації функцій держави
10. Форми держави
11. Види республік
12. Державна влада. Політична система суспільства
13. Ознаки правової держави
14. Ознаки права
15. Джерела права
16. Систематизація нормативно-правових актів
17. Право і мораль
18. Взаємовплив норм права та моралі
19. Структура правовідносин
20. Юридичні факти
21. Галузі права
22. Система законодавства. Система права
23. Структура законодавства
24. Види норм права
25. Закони та підзаконні акти
26. Ознаки правопорушення
27. Склад правопорушення
28. Види правопорушень
29. Види юридичної відповідальності
30. Обставини, що виключають юридичну відповідальність
31. Адміністративні стягнення, що застосовуються до неповнолітніх
32. Заходи адміністративного впливу, що застосовуються до неповнолітніх
33. Види кримінальних покарань
34. Співучасть у скоєнні злочинів
35. Права і свободи людини і громадянина в Україні
36. Громадянство України
37. Народовладдя
38. Принципи виборчого права
39. Виборчі системи
40. Структура Верховної Ради України
41. Законодавчий процес в Україні
42. Органи державної влади України
43. Центральні органи виконавчої влади України
44. Місцеві органи виконавчої влади
45. Методи державного управління
46. Судова система України
47. Конституційний Суд України
48. Принципи судоустрою в Україні
49. Засади судочинства в Україні
50. Міліція в Україні (структура)
51. Міліція в Україні (підрозділи)
52. Прокуратура України
53. Служба безпеки України
54. Робочий час
55. Час відпочинку
56. Дисциплінарна відповідальність
57. Матеріальна відповідальність
58. Граничні норми підіймання та переміщення вантажів підлітками під час короткочасної та тривалої роботи
59. Види власності в Україні
60. Форми власності в Україні
61. Умови дійсності правочину
62. Цивільно-правові договори
63. Цивільно-правова відповідальність
64. Підстави цивільно-правової відповідальності
65. Способи спадкування
66. Шлюб
67. Припинення шлюбу
68. Шляхи влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування
69. Податки в Україні
70. Бюджет
71. Соціальне страхування в Україні
72. Система пенсійного забезпечення України

ВИДАВНИЦТВО "НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН"
просп. С. Бандери, 34А, м. Тернопіль, 46002
(0352) 52-06-07

"Книга поштою" а/с 529, м. Тернопіль, 46008
(0352) 51-11-41; 28-74-89; mail@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com
office@bohdan-books.com

Київ, просп. Ю. Гагаріна, 27
(044) 296-89-56

Відділ збуту: zbut@bohdan-books.com
(0352) 43-00-46; 25-18-09;
43-42-82; 43-42-92

© Навчальна книга — Богдан, 2012

Навчальне видання
Ратушняк Святослав Петрович

Правознавство в схемах і таблицях:
дидактичний матеріал

"КНИГА ПОШТОЮ" А/С 529
м. Тернопіль, 46008
т. (0352) 287489, 511141,
0673501870, 0667271762
mail@bohdan-books.com

ISBN 978-966-10-2792-2

9 789661 027922

м. Київ, т/ф (044) 2968956, nk-bogdan@ukr.net
м. Тернопіль, т/ф (0352) 430046, 520607
publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com